Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...инай 1921 оной ...риин 21-нэз гарана | № 274 (15897) | 1981 оной ноябриин 29, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН ТҮСЭБ—АРАДАЙ ТҮСЭБ

НЭРЭДЭЭ ХҮРЭМӨӨР

Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд hаяхан үнгэрhэн КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй арбадахи зарлалай зургаадахи сессиин материалнуудые hонирхон шудалжа байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй энэ Пленум дээрэ хэлэhэн үгые эрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн уншаба. [illegible]

... гебоор абажа ябагшаб. Ингэжэ ажалынай ашаар жэл бүри түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэдэгбди. Үнгэрhэн табан жэлые социалис уялгаяа нэрэтэй түрэлөөр бэелүүлээб.

...амарай харюусалгатай хаhа — таряа хуряалгын үедэ комбайнераар хүдэлдэгшэб, үбэлэй сагта трактор, комбайн заhабарилгада хабаадагшаб, хабарай тарилгада тракторта hуугшаб.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 190 гектарта таряа хуряаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 377 гектарта хуряажа, түсэбөө 198 процент дүүргээб. ...байнаараа 3377 центнер ороohо таряа сохижо, даабаряа үлүүлээ hэм. Таряа хуряалгын гү, али хабарай тарилгын ...би транспортна звеное даагшаб. ...ша ондо энэ харюусалгатай хүдэлмэринүүд ехэ эмхитэйгээр ябуулагдаа. ...ыдоо 1900 гектар таряалан дээрэhээ ...7 мянган центнер ороohо таряан хуряагдаа. Энэ хадаа гектар бүриhөө дундажаар 10.2 центнер ороohо абааб-

БИ — ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ — НАМДА

ди. Мүнөө сагта энэ ехэ hайн дүн гэжэ тоолоноб. Намартаа совхозоймнай механизаторнууд 1154 гектар паар хахалаа.

Һүүлэй хоёр жэл соо трактор болон ороохойн комбайн заhабарилдаг слесарьяар хүдэлнэб. Манай совхоздо үбэлэй сагта техникэ заhабарилха бригада узловой арга үргэнөөр хэрэглэжэ болонхой. Энэ түрүү онол арга хэрэглэhэнэй ашаар ажалаймнай бүтээсэ, шанарынь ниилээд hайжараа. Урдань тракторист бүхэн даалгагдаhан машина, техникэеэ өөhэдөө заhабарилдаг байгаа. Харин мүнөө тиимэ бэшэ. Бултадаа бэе бэедээ туhалдаг, бригадаараа нэгэ зорилготой, нэгэ харюусалгатай болонхой. [illegible]

Намтай суг хүдэлдэг механизаторнууд соо урагша эрмэлзэгшэ, шударга бэрхэшүүл олон. Тэдэнэр бултадаа даажа абаhан техникэдээ нарин нягтаар хандадаг, түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлжэ шададаг зон юм.

Манай хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлхэ хэрэгтээ [illegible]. Нэгэ түрүүн, мүнөө заhабарилгын запчастьнууд дуталдана, ажалыемнай hаатуулна. Районоймнай «Госкомсельхозтехника» энэ талаар [illegible]. Хоёрдохёор, нютагайнгаа залуушуулые механизатор мэргэжэлдэ hургаха хэрэгтэ ехэ анхарал табихаар болоо гэжэ hанагдана. [illegible]

Бүри hаяхан манай ажахыда мартагдашагүй баяртай ушар тохёолдоо. Юуб гэхэдэ, намда «Буряадай АССР-эй габьяата механизатор» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. [illegible]

Гүрэймнай хүдөөдэ хүдэлжэ байhан механизаторнуудта ехэхэн анхарал хандуулдаг. Совхоздомнай hайнаар түхеэрэгдэhэн полевой станууд бии. Жэл бүри механизаторнуудта шэнэ гэрнүүд баригдана. Бидэнэй хэhэн ажалай түлөөhэн hайн. Олон жэлдэ хүдэлhэн, мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн механизаторнуудта нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг. Түрүү механизаторнуудта орден, медаль барюулагдадаг, үндэр нэрэ зэргэ олгогдодог. Ажахымнай олохон түрүүшүүл түлөөhэгүй путёвкоор орон доторoo аяншалдаг, курортнуудта ошожо амардаг юм.

Бидэ иимэ hайхан сагта бүри hайнаар ажаллажа, Эхэ оронойнгоо саашадаа бүри баян дэлгэр болохын түлөө оролдохо жэшээтэйбди. Ингэжэ партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай ажахын механизаторнууд мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн хүдэлнэ.

Ч. ГАРМАЕВ,
Зэдын районой Оёорой совхозой механизатор.

БУЛТАДАА ҺАЙШААНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Аха нютагаймнай ажалшад абьяас ехэтэйгээр ажаллажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, уялгануудые сүм дүүргэжэ, бүхы табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар түгэсхэхэ гэжэ оролдоно. Энээндэ гэршэнүүд олон. «Коммунизм» колхозой hаалишад, ой модоной ажахын, районой типографиин болон бусад коллективүүдэйхид ажалдаа үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана.

Коммунис партиин XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ нангин хэрэгтэ нютагаймнай ажалшадые hаяхан боложо үнгэрhэн КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум, энэ Пленум дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ ба ССР Союзай Верховно Соведэй арбадахи зарлалай 6-дахи сессиин материалнууд бүри ехэ туйлалтануудта зоригжуулна гээшэ. Эдэ шухала удха шанартай түүхэтэ материалнуудтай хүн бүхэн танилсажа, урма сэдьхэлээ баясана. Ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэриие агитатор болон политинформаторнууд, пропагандистнар болон лекторнууд ябуулжа байнад.

— Манай агитаторнууд ба пропагандистнар, лекторнууд хүдөө нютагуудта ажаhуудаг малшадта ерэжэ, партиин ЦК-гай Пленумэй, Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэтэй ба СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудтай танилсуулна, — гээд «50 лет Октября» колхозой партком секретарь нүхэр Иванов С. П. хөөрэнэ. —Тиихэдэ манай колхозой малшад ба бүхы ажалшад түрэл партиингаа, Совет правительствынгаа шухала тогтоолнуудые халуунаар дэмжэжэ, ябажа байгаа үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ арга шадалаа элсүүлнэд.

Жэшээлхэдэ, энэ колхозой Дэбиин бригада эгээл холын болоно. Хэды тиигэбэшье эндэ ажалладаг малшад шэнэ hониноо таhардаггүй, Энэ дайда руу саг үргэлжэ парткомой лекторнууд, Сорогой соёлой байшангай агитбригада ябадаг.

—Бидэ колхозой, районой түбүүдhээ холо таhаранхай hуунабди гэжэ hанадаггүйбди. Радиогоо табижа, hүүлэй шэнэ hонинуудые бултантайл адли дуулаад hуугшабди, —гэжэ Дэбиин Ёлтой hууринда ажалладаг малшан, коммунист М. Л. Мунконов хөөрэбэ. — Партиин ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудтай танилсаад байхадаа, Эхэ оромнай социально-экономическа хүгжэлтэдөө, партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ замдаа үшөө ехэ алхам хэхэнь гэжэ мэдэрхэдээ баярланаб. Дэбиин голой бүхы малшад иигэжэл бодомжолно.

Үнинэй малшан Матвей Лопсонович Мунконов зүб хэлэнэ. Бүхы совет арад зон түрэл парти ба правительствынгаа шиидхэбэри тогтоолнуудые халуунаар дэмжэн, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхөөр хэзээдэшье бэлэн ха юм.

— Совет хүнүүдэй ажабайдал жэл бүхэндэ hайжаржа байна. Энэл хэрэгтэ Коммунис партимнай, Совет правительствамнай анхаралаа ходо табина, — гэжэ Буряадай АССР-эй габьяата малшан Т. Б. Габанов хэлэнэ. —Ямар капиталис гүрэндэ юрын ажалшан тухай иимэ ехэ анхарал табигданаб? Иимэ гүрэн үгы бэд даа.

—Бидэнэр, хүдэлмэришэн анги, парти ба правительствынгаа шиидхэбэринүүдые бүримүhэн дэмжэнэбди. Тэдэниие бэелүүлхын түлөө яhала оролдон ажаллахабди, жэлэйнгээ, бүхы табан жэлэй түсэб уялгануудые сүм дүүргэхэбди,— гээд РЭС-эй жолоошон нүхэр Мунконов мэдүүлнэ.

Вл. ВЛАДИМИРОВ.

ГАБШАГАЙШУУЛ ШАЛГАРБА

Шэнэ табан жэлэй түсэбүүдые эршэтэ ажалаараа бэелүүлхэ гэhэн Коммунис партиин уряае халуунаар дэмжэhэн «60 лет Октября» колхозой тракторна бригадын механизаторнууд ажал дээрэ горитойхон амжалтануудые туйлаба. Энэ бригадын коллектив байгша онойнгоо социалис уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байнхай. Тэдэнэр өөрынтөө ажалда орёо онъhон техникэ нэбтэрүүлхын, түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхын түлөө ниилээд оролдолго гаргана.

Гурбадахи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгэй ёhоор энэ коллектив колхозой правлени болон партийна организациин зүгhөө дамжуулгын Улаан туг ба мүнгэн шанда хүртэбэ. Тэдэнэр колхозойнгоо малай бүхы байрануудта зелёнко, hолоомо шэрэхэ түсэбөө 130 процент дүүргээ. Хонидой отара бүхэндэ 200—250 центнер зелёнко, hолоомо зөөгөө.

Агууехэ Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тус бригадын коллектив оролсоод, hайндэртэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые дүүргэhэн тухайгаа элидхээ hэн.

Социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябадаг механизаторнууд Аюшеев Н. Н., Камалов М. Х., Сагалеев С. Ц., Хамулин П. Г., Балсанов Б. Ж. эндэ hаяхан үнгэрhэн механизаторнуудай суглаан дээрэ Хүндэлэлэй грамотануудаар, 100—100 түхэриг мүнгэн шангаар урмашуулагдаа. Эрхим трактористнууд Пётр Хамулин, Бато Балсанов ба Сергей Сагалеев энэ жэлэй 10 hарын туршада 1200-hаа 1400 гектар хүрэтэр хахалалга хэhэн байна. Мүнөө үедэ колхозоймнай тракторна бригадын коллектив энэ туйлаhан амжалтануудаа бүри батадхан, СССР-эй профсоюзуудай XVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө габшагай ажалай вахтада жагсанхай.

Ц. САГАЛЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын район.

Улаан-Үдын трикотаж гадар хубсаhанай фабрикын оёдолой цехэй залуу хүдэлмэришэн Людмила Баяндуева ажалдаа шударгы бэрхээр хандажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараhхай. Тиимэл хадань нүхэдынь групкомсоргоор, бригадын Соведэй гэшүүнээр hунгаhхай. Тус цехэйхид партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа, түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энээндэ КПСС-эй гэшүүн Л. Баяндуевагай хубитаяа оруулхань лабтай.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОРИИН РАЙОНДО

ХАБА ШАДАЛАА ЗОРЮУЛНА

КПСС-эй ЦК-гай hаяшаг үнгэрhэн Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин материалнуудые Хүрбын совхозой hаалишад тон анхаралтайгаар уншажа, түрэл партиингаа табиhан зорилгые халуунаар дэмжээд, байгша онойнгоо түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын хойноhоо оролдоно. Эндэ ажахын түрүү hаалишад Ф. Бариева, Н. Барышевцева, Ц. Гончикдоржиева болон бусад үнгэрэгшэ октябрь hарада hайнаар ажаллажа гараа. Һаалишан бүхэн сүүдхэдэ дунда зэргээр 80—90 килограмм хүрэтэр hү haажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ.

Тус ажахын малшад бэлэдхэhэн тэжээлээ гамтайгаар хэрэглэжэ, үбэлэй hарануудта үнеэдэйнгээ hү haамыень доошолуулхагүйн түлөө бүхы хаба шадалаа гарган хүдэлжэ байнхай.

ТАРГАН МАЛ ТУШААГДАХАНЬ

Хүрбын совхозой залуу мал шахан таргалуулха гүүртэ Бэлшэр гэжэ газарта түбхинэнхэй. Эндэ 170 эрэ хашараг харууhалагдана. Тэдэниие ажахын дүршэлтэй малшад В. Дондоков, Д. Цыбикова, Е. Дамбиева, А. Доржиев гэгшэд адуулдаг юм. Тэдэнэр үбэлжэлгын эхилhэн түрүүшын үдэрhөө малдаа зоотехническэ тусхай рационой ёhоор үдэрэй дүрбэ дахин үбhэ, зелёнко, талха таряанай зүйл үгэнэ, бүлеэн уhаар уидалуулна. Эдэ малшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндөө тарган, hайн шанартай мяха худалдаха зорилготой юм. Тэрэнээ бэелүүлхын түлөө малайнгаа дунда зэргын шэгнүүрые 300 килограммhаа доошо бэшэ байлгахые оролдоно.

СУУДХЭДЭ 1191 ГРАММААР

Тээгдэ тоохонhоо зүүлжээ холошье бэшэ hубэй малай үбэлжөөн байдаг. Эндэ совхозой дүршэлтэй үхэршэн Бэаар Дамбиев гэр бүлөөрөө 124 эбэртэ бодо мал харууhална. Нүхэр Дамбиев малшанаар үни удаан хүдэлөөгүйшье hаа, дүй дүршэлөөр баян юм. Тэрэнэй харууhалжа байhан малынь холодоо тобир тарган байдаг.

Зунай тунга ногооной үедэ залуу малаа hайн бэлшээридэ адуулжа, ниилээд хүсэ шадалынь нэмээгээ. Һара бүхэндэ толгой бүриин шэгнүүрыень сүүдхэдэ дунда зэргээр 900—1000 граммда хүргэдэг байгаа. Үнгэрэгшэ октябрь hарада малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 1191 грамм хүрэтэр нэмээжэ, район дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараhан байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

МҮНӨӨ САГАЙ УРАН БҮТЭЭЛЭЙ ТҮҮХЭ БЭШЭГ ЗОХЁОХО

Россин олон үндэhэ яhатанай уран зурагай искусствын мастернууд хүгжэлтэ түтэс социалис общестyвын жабхалан hайхан байдалые үнэн зүбөөр, уран хурсаар харуулха, мүнөө сагай уран бүтээлэй түүхэ бэшэг зохёохо хэрэгые арюун уялгамнай гээд тоолоно. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада эхилhэн ажал ябуулгынгаа дүнгүүд, уран бүтээлэй саашанхи дэбжэлтын замуудые РСФСР-эй уран зураашадай V съездын делегадууд зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин түгэсхэлэй заседанида хабаадаа.

Съездын баталан абаhан тогтоол дотор ингэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ: Совет Россин олон үндэhэ яhатанай уран зурагай искусствын ажал ябуулагшадай ехэ отряд бүхы хүсэнүүдээ бүри нягтаар эмхидхэн жагсаажа, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ заабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулха ёhотой байна.

Амгалан тайбан байдал сахин хамгаалха, батадхахын түлөө, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал, дайнай аюул саран зайсуулхын түлөө бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй тэмсэлдэ бүри эдэбхитэйгээр оролсохыень уряалан, хилын саанахи оронуудай уран зураашадта хандаhан бэшэг съезд баталан абаа.

Съездын делегадууд КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ амаршалгын бэшэг ехэ баяртайгаар эльгээбэ. Уран hайхан образууд дотор коммунизмын нангин сурталай, эб найрамдал ба тааруу байдал хангаха зорилгонуудай харуулагдахын тула, үе сагай агуу нангин хүсэл эрмэлзэлнүүдэй илалтада совет хүнүүдые искусствын онол аргаар уряалха, мүнөө сагай хүнэй ажалай габьяа болон гайхамшагта дэлисые элирхэйлэн харуулхын тула бидэнhээ дүлдыдаха бүхы юумэ хэхэбди гэжэ Совет Россин уран зураашад бэшэг дотороо найдуулна.

* * *

РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной шэнэ правлени hунтагдаа. Тэрэнэй түрүүшын пленум дээрэ правлениин түрүүлэгшээр С. П. Ткачев, нэгэдэхи секретаряар Е. И. Зверков hунтагдаба.

(ТАСС).

ОЛОНИИТЭДЭ МЭДЭЭСЭЛ ДАМЖУУЛДАГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДЭЙ БА ПРОПАГАНДЫН ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

Олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэлнүүдэй ба пропагандын түбэй органуудай, үзэл сурталай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй, союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомууд болон обкомуудай пропаганда болон агитациин, соёлой таhагуудые даагшанарай зүблөөн ноябриин 27-до КПСС-эй ЦК-да болобо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтэ тухай элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүдые, нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ дотор табигдаhан зорилгонуудые тайлбарилан ойлгуулха, тэрэшэлэн хэблэлэй эмхидхэлэй ажал ябуулгые улам hайжаруулхын тула хэблэлэй, телевидениин ба радио-дамжуулгын эмхинүүдэй юу хэхэ тухайда тусхайлан тэмдэглэгдээ. Оронойн арадай ажахые хүгжөөлгын шиидхэхы шэглэлнүүдтэ үйлэдбэреэ ашаг үрэтэйгөөр хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, дотоодой нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ, алмалта арьбалалтын гурим сахилга шангадхаха, дүүргэгдэхэ ёhотой барилгануудые хаhа саг соонь ашаглалгада оруулха, экономическа хүсэнүүдые бүри hайнаар хэрэглэхэ асуудалнуудта оролдолго хүсэлэлгэ элсүүлхэ шухала. Үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө ажалша коллективүүдэй, бүхы ажалшадай социалис мүрысөө саашадань дэлгэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалга хэблэлэй арюун уялга болоно.

(ТАСС).

МҮРЫСӨӨНДЭ ЖАГСАБА

...э жэлэй хабарай та... ...а хэрэглэгдэхэ бүхы ...еэ саг болзор соонь, шанартайгаар заhаба... тушаа хүршэ Бэшүү... районой таряашад бо... «Сельхозтехника», ...хозхимия» нэгэдэлнүү... хүдэлмэрилэгшэдэй аба... социалис уялгануудые районой механизатор, халуунаар үгтан аба... дэмжэhэн байна. Тии... мүнөө ажахы бүхэндэ ...э заhабарилха тусхай ...ануул байгуулагдажа, ...хүдэлхэ зон мүн лэ со... ...с уялгануудые абаа гээ...

...ольскын Ленинэй нэ...тэ колхоз районоймнай ...э ажалтай томохон ажа... ...ай нэгэн гэжэ тоологдо. Тиимэhээ тэндэ элдэб ...о техникэ элбэг юм. ...энь, ерэхэ хабарай та... ...а үедэ хүдэлгэгдэхэ 73 ...р, таряа хуряаха 25 ...ин болон бусад олон машинанууд энэ үбэл... заhабарилагдахаар ха...ланхай. Эдэнэр бэшүү...hээ жэшээ абажа, бү...хиикээ 1982 оной ап... 1 болотор hайн ша...аар заhабарилжа, бэлэн болгохобди гэжэ үгэеэ үгөө.

—Техникэ заhабарилха харюусалга ехэтэй хүдэлмэридэ хамтадаа 40 гаран хүн хабаадаха байна, — гээд колхозой правлениин түрүүлэгшэ Анатолий Петрович Калашников хөөрэнэ. —Мүнөө манай механизаторнууд абаhан социалис уялгануудаа бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ техникэ заhабарилха талаар тус колхоздо юун хэгдээд байнаб? Энэ асуудалдамнай ажахын машиннотракторна мастерскойе даагша Василий Пантелеевич Варфоломеев ингэжэ харюусаа hэн:

— Даб дээрээ 4 «Беларусь» трактор, 5 илүт заhабарилагдаад байна. Үшөө гэнжэтэ 2 трактор, 1 «Беларусь» болон хүсэ ехэтэй баhа нэгэ Кировец заhабарилагдаад, МТМ-hээ гаргагдаха дүтэлөө. Теэд мүнөө мөөртэ олон тракторнуудынай холоhоо асарагдаhан hолоомо зөөлгэдэ хабаадажа байна. Тиимэhээ тэдэниие зогсоожо, заhабарилгада табиха арга даб дээрэ үгы.

Ингэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд үбэлэй эдэ үдэрнүүдтэ бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэн, ерэхэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникээ заhабарилжа байна.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

БЭЛЮУТЫН СОВХОЗ

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын шиидхэбэреэр иимэ нэрэтэй шэнэ совхоз Бэшүүрэй райондо байгуулагдаба. Энэ ажахы Хёлгын совхозой 3-дахи отделениин hуури дээрэ эмхидхэгдээ.

ПРОМЫШЛЕННА ПРОДУКЦИИН ШЭНЭ ОПТОВО ҮНЭ СЭНГҮҮД

Манай ороной арадай ажахыда ажахые эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Промышленна продукциин шэнэ оптово үнэ сэнгүүдые тогтоолго тэрэнэй шухала хубинь болоно.

Үнэ сэнгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. Т. Кузнецов ноябриин 26-да Түбэй телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, ерэхэ жэлэй январь hараhаа промышленна продукциин шэнэ оптово үнэ сэнгүүд бии болгогдохо байна гэжэ мэдээсэбэ (магазинуудта эд бараа хүн зондо худалдадаг розничо үнэ сэнгүүдhээ илгаань юуб гэхэдэ, оптово үнэ сэнгүүдээр предприятинууд хоорондоо тоосодог юм).

Үнэ сэнгүүдэй ажахые эрхилхэ хэрэгтэ экономическа шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болодог байhаниинь хэндэшье мэдээжэ. Мүнөө үедэ предприятинуудай ажал ябуулгын ажахын тоосооной эрхэ байдал байгуулгада тэдэнэй дүүргэдэг үүргые сэгнэхэ гээшэ хүндэ хүшэр юм. Продукциин олонхи зүйлнүүдэй мүнөөнэй оптово үнэ сэнгүүд 12 жэл соо хубилгагдаагүй, тиимэhээ тэдэ олонхи ушарта хуушарhан байна бшуу. Энэ үе соо зарим hалбаринуудта — электроникодо, машина бүтээлгын бусад hалбаринуудта туйлагдаhан техническэ хүгжэлтэ дэбжэлтын ашаар үйлэдбэриин гаргашанууд хороогдоhон, нүгөө заримандань элдэб ушар шалтагаануудhаа боложо, урган дээшэлhэн байна.

Энэ ушар нэн түрүүн түлишын-элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй hалбаринуудта хабаатай. Ороной урдандаа ашаглагдажа байhан районуудта нефть, газ, нүүрhэ болон руда малтан абалгын, горно-геологическа эрхэ байдалай хүндэ хүшэр болоходонь, түлишын, ашагта малтамал шанаржуулгын hалбаринуудта эдэниие олзоборилон абалгын үнэ сэн ургажа байнхай. Олон зүйлэй түлишэ ба түүхэй эдые олзоборилон абаха хэрэгэй ороной хойто ба зүүн районуудта үргэнөөр хэгдэжэ эхилhэнтэй дашарамдуулан, гаргашанууд мүн лэ ургажа байна. Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалгада мүнгэ зөөриин ехээр гаргашалагдадаг болоhые эндэ дурдана бэшэбди. Энэ ушар түлишэ болон түүхэй эдүүдые олзоборилон абалгада капитальна hомололгонуудай дээшэлүүлэгдэжэ байлгада сэхэ хабаатай.

Зарим hалбаринуудта хүсэндөө байhан оптово үнэ сэнгүүд үйлэдбэриин гаргашануудта тааралдахаяа болинхой.

Министерствэнүүд болон албан зургаануудтай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта үнэ сэнгүүдэй талаар Гүрэнэй комитет оптово үнэ сэнгүүдые хаража үзэхэ, тэдэниие үйлэдбэриин шэнэ эрхэ байдалда тааруулан табиха талаар 1979—1981 онуудта ехэ хүдэлмэри ябуулhан байна. Шэнэ оптово үнэ сэнгүүдэй прейскурантнууд предприятинуудта хүргэгдөө, 1982 оной январиин 1-hээ тэдэ хүсэндөө орохо юм.

Шэнэ оптово үнэ сэнгүүд предприятинуудай ажахын тоосооной ажал ябуулгада, ажахы эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулха талаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1979 оной июлиин 12-ой тогтоолоор хараалагдаhан бусад экономическа арга нүхэсэлнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула бүри таарамжатай байдал байгуулха байна.

Түлишын, элшэ хүсэнэй, түүхэй эдэй оптово үнэ сэнгүүдые дээшэлүүлгын эдэ нөөсэнүүдые улам гамтайгаар гаргашалгада мүн лэ нүлөөлхэ байhаниинь арсашагүй.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшүүлэлгэдэ, продукциин шанарые hайжаруулгада оптово үнэ сэнгүүдэй үүргэ нүлөө ехэдхэхын тула ашаг үрэ ехэтэй шэнэ продукциин оптово үнэ сэнгүүдые нэмээхэ, харин хуушарhан, муу шанартай продукциин сэнгые доошолуулха шухала.

Эдэ бүгэдэ арадай ажахыда үнэ сэнгүүдэй дүүргэдэг үүргые, ниитын үйлэдбэриин ба продукциин шанарай ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ эдэнэй нүлөөе үргэдхэхэ юм.

Промышленна продукциин оптово үнэ сэнгүүдые дээшэлүүлгэ арадай хэрэглэмжын эд бараанай розничо үнэ сэнгүүдые ехэдхэжэрхихэгүй юм аа гү? — гэhэн асуудалтай бэшэгүүд ажалшадhаа Гүрэнэй комитедтэ ороно гэжэ СССР-эй үнэ сэнгүүдэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо саашадаа мэдээсэбэ.

Арадай хэрэглэмжын эд бараанай розничо үнэ сэнгүүдые хубилгангүйгөөр энэ бэелүүлэгдэхэ юм гэжэ «Промышленность-да оптово үнэ сэнгүүд болон тарифуудые нарижуулан гуримшуулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор хараалагдана. Энэ тогтоол наринаар бэелүүлэгдэнэ. 1982 оной январиин 1-дэ шэнэ оптово үнэ сэнгүүдэй бии болгогдоходо, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, эдеэ хоолдо хабаагүй эд бараанай розничо үнэ сэнгүүд дээшэлүүлэгдэхэгүй байна гэжэ А. Т. Кузнецов түгэсхэлдөө хэлэбэ.

(ТАСС).

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ—КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР

ОЛОНОЙ УРМА ЗОРИГ БАДАРУУЛАН...

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын коллектив мал ажалай продукци эхээр абажа, гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Гэхэтэй хамта түйлаһан үрэ дүнгүүдые муу бэшэ гэжэ хэлэжэ болохо. Һү, мяха, нооһо худалдаха арбан һарын социалис уялганууд үлүүлэгдээ. Жэлэйнгээ дабаарилгануудые дүүргэхэ арга боломжонууд бии.

Байгша ондо манай ажахыда 39000 центнер шанар һайнтай үбһэн, 8000 тонно сенаж, витаминтай ногооной 600 тонно гурил, 640 тонно холимол силос ноогдэлэгдэхэ байна. 1980 онойхидо орходо, энэмнай хоёр дахин ехэ болоно. Энээнэй ашаар энэ жэлэй үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ үндэһэ һуурияа табяабди.

Хонишодой нилээд амжалтатай худэлмэридэжэ байна. Эхэ хонидой 12 отара сооһоо зургаанииинь 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа, хонин бүхэнһөө 4,5 килограмм нооһо түс тустаа хайшалжа, хурьгадаа дунда зэргээр 25 килограммһаа дээшэ шэгнүүрэлтэй эхэбэлэн һалгаһан байна. Хэд бэ гэбэл, ажахын шалгарһан хонишод Бимба Ленхобоевич Гармажапов, Степан Иванович Тюткин, Бадма-Ханда Цыдендоржиевна Галсанова, Софья Санжиевна Очирова болон бусад болоно. Тиихэдэ ахалагша хонишон Лайдан Жимбиевич Шарапов 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлжэ, толгой бүхэнһөө дунда зэргээр 4,9 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Нухэр Шарапов Л. Н. 1980 оной Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илагшын вымпелээр шагнагдажа, мүнгэн шан абаһан байна.

Һаалишад Б. Б. Ленхобоева, Б. Р. Гомбоева, А. Ф. Шункова гэгшэд 10 һарын дүнгөөр эрхимлэжэ ябана. КПСС-эй гэшүүн, үхэршэн Григорий Колбин үхэртэ мал харуулһанжа, жэлһээ жэлдэ амжалта туйлана. Байгша оной эхинһээ тэрэнэй бүхэрэнэй үхэрһөө дунда зэргээр 717 граммаар, хариин сентябрь һарада 778 граммаар нэмэжэн байна. Үхэртэ мал худалдаха 1981 оной ажахыдаа Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы II һуури эзэлжэ бэй. Энэ амжалтада Григорий Иванович Колбин ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Байгша ондо тэжээл ехээр бэлэдхэхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ харюусалгатай ажалда хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэжэ байна. Коммунист, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. Г. Бадмацыренов үбһэ бэлэдхэлгын звено онол арга (рулонно аргаар үбһэ бэсгалалха) нэвтэрүүлжэ. Тиихэдэнь коммунистнууд, звеноводууд В. П. Калёных, И. К. Астраханцев үбһэ, сенаж бэлэдхэхэ түсэбтэ дабаарилгануудые бэелүүлжэ, социалис уялгануудаа эрхимээр дүүргэнхэй.

1981 оной августын 26-да партийна хамтын суглаан дээрэ коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ зүбшөөлые зүбшэн хэлсэжэ, тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын болон нинитын мал үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын талаар хамтын шиидхэбэри гаргаһан байна. Тэдэнэй ёһоор һүнэй болон залуу үхэр харуулһалха комплекснууд, МТФ, хониной хотонууд саг соогоо заһабарилагдаа.

Ажахын 1981 оной социалис уялгануудай ёһоор, 17850 центнер һү, 3780 центнер мяха, 550 центнер ноо-һо гүрэндэ худалдаха гэжэ хараалагдаа һэн. Мүнөөдэрэй байдалаар ноо-һо худалдаха жэлэй түсэб 106,4 процент дүүргэгдэээ. Тиихэдэ байгша оной эрхэ байдалые бодото дээрэнь сэгнээд байхада, 19000 центнер һүн, 3800 центнер мяха гүрэндэ тушаагдаха гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ болоно. Зүгөөр гүрэндэ һү, мяха худалдаха арбан һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гурбан кварталай дүнгөөр Калёновой һүнэй комплекс 3-дахи МТФ хоёр КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаа. Гадна Доодо-Ивалгын һүнэй комплексын һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ бэлэй.

Ажахын малшад, мэргэжэлтэд Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой үүсхэлые дэмжэн, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар районойнгоо малшадта хандаһан байна. Ажахымнай малшадай коллектив бүхэн үбэлжэлгын үедэ социалис уялгануудые абанхай.

Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд гол анхаралаа социалис мүрысөөнэй эмхидхэлдэ хандуулна. Ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэлые бадаруулхын тула партийна эдэбхитэд горитой оролдолго гаргана. Илангаяа хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэхэдээ зориглжуулхы, хүмүүжүүлхы үүргэеэ мартаха ёһогүй. Энэ талаар ажахымнай директор, коммунист Леонид Петрович Бурков ехэ габьяатай. Инженерэйшье тушаалда ябахадаа, ажал хэрэгээрээшье, үгөөрөөшье хүнүүдые элсүүлжэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа. Мүнөөшье залуу директор агитаторай уялгые эрхимээр дүүргэһэн зандаа.

Агитатор, партиин областной комитедэй гэшүүн Лубсан-Дулма Санжицыбикова арба гаран жэл соо 3-дахи отделениин 3-дахи МТФ толгойлжо ябана. Тус коллектив жэлһээ жэлдэ эрхим үрэ дүнгүүдые түйладаг. Энэ жэшээ Лубсан-Дулма Санжицыбиковагай эсэшэгүйгөөр ябуулдаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин үрэ нүлөөс гэршэлнэ бшуу.

Агитатораар мүн лэ хүдэлдэг Доодо-Ивалгын һүнэй комплексын директор, КПСС-эй гэшүүн Светлана Ринчинова дэлхэй дээрэ, орон, республика соо боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай коллективэйнгээ гэшүүдтэ угаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэдэг. Илангаяа хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин хараалһан зорилгонуудые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилдаг байха юм. Тиигээдшье тус комплекс хэдэн жэлэй туршада район соогоо 1-дэхи һуури эзэлжэ ябана. Жэшээнь, 10-дахи табан жэлэй дүнгөөр комплекснуудай дундахи Бүхэсоюзна мүрысөөндэ шалгарһанай түлөө дүн хамта 2000 түхэригэй хүгжэмэй инструментнүүдээр шагнагдаа һэн.

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые, партиин бусад документнүүдые хүн зондо ойлгуулха, нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ үзэл сурталай хүдэлмэриин олохон эдэбхитэд элсүүлэгдэнхэй. Гэхэтэй хамта үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине саашадань улам һайжаруулха зорилго табигдаад байна бшуу. Парткомой дэргэдэ политическэ гэгээрэлэй кабинет нинитын гуримаар байгуулагданхай. Марксизм-ленинизм шудалагшадта, пропагандист, агитаторнуудта энэ кабинет сэгнэшэгүй туһа хүргэнэ.

«Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараһанай һүүлээр пропагандистнуудай бүридэл шэнэлэгдэжэ, цехэй партийна организаци бүхэндэ агитколлектив байгуулагданхай. Малшадые комплексноор хангалгада анхарал хандуулагдажа байдаг. Комплекснууд, МТФ бүхэндэ Улаан булангууд түхеэрэгдэнхэй.

Ажалай түрүүшүүлые моральна болон материальна талаар урмашуулха ябадал илангаяа удха шанартай. Энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр, ёһо тэдыгээр хандажа огто болохогүй. Шадаал һаа, урмашуулгын ондо ондоо түхэл янзануудые һэлгүүлэн зохилдуулха шухала. Социалис уялгануудые абаха суглаанууды үнгэргэхэдөө гү, али мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо, хэзээдэшье эдэ хэмжээ ябуулгануудые журамһаа халингүй, саг соонь, эмхитэйгээр, баярай оршон байдалда үнгэргэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, энэ ушар дээрэһээ хүн бүхэндэ хэды шэнээн анхарал хандуулагдажа байһаниие баярай ёһололдо хабаадагшад бодотоор мэдэрнэ бшуу.

Жэшээнь, ажахын үнинэй механизатор Елизар Тихонович Акулов үбһэ хуряалгын түлэг дунда 60 хүрөө һэн. Зүгөөр дирекци, партком, хүдэлмэришэнэй комитет сүлөөгүй гэһэн шалтаг баринггүйгөөр, сэхэ сабшалан дээрэ габьяата механизаторто Хүндэлэлэй грамота, гарай час, самса бэлэг болгон барюулһан байна. Иимэ ушарнууд олон.

Мүнөө үедэ үбэлжэлгын харюусалгатай хаһа ябажа байна. Эмхидхэлэй, нинитэ-политическэ бүхы хүдэлмэрээ энэ үедэ партком баталагдаһан түсэбэй ёһоор ябуулна. Эхин партийна организаци бүхэн, комплекс, фермэнүүдэй партийна бүлэгүүд түс түстаа тодорхой даабаринуудые абанхай. Партийна бүхы эдэбхитэд, илангаяа пропагандист, лектор, агитатор, политинформаторнууд үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын, энэ үедэ абтаһан социалис уялганууды дүүргэхын тула ажалшадые элсүүлжэ, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленум дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэнэй ёһоор, «эсэсэй эрхим үрэ дүнгүүдые» түйлахада таатай эрхэ байдал хангаха зорилготой.

А. БОЯРКИН,
Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын парткомой секретарь.

УРАГШАА ҺАНААТАН

МИХАИЛ Димов 1976 ондо сэрэгэй албанһаа табигдажа, түрэл Буряадтаа бусажа ерээ һэн. Тиихэдэ ямар мэргэжэл шэлэлтэйб, ажабайдалаа хайшан гэжэ зохёолтой гээшэб гэхэ мэтэ олон бодол толгой соонь ороо һааб даа. Үнэхөөрөөшье, хүн гээшэ хори хүрэхэдөөл саашанхи ажабайдал тухайгаа бодомжолдог, намтарайнгаа түрүүшын алхамуудые хэдэг. Михаилай ажабайдал энэ хэлээшыемнай тодо хурсаар баримталжа үгэнэ.

Миша хүдэлмэришэн болохо гэжэ шиидээд, гагнууршанай мэргэжэл шэлэжэ, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой 4-дэхи цехтэ В. П. Степановай хүтэлбэрилдэг бригадада хүдэлжэ эхилһэн байха юм. Үнинэй гагнууршан Виктор Павлович миһэд гэһэн харасатай хүбүүнэй хүдэлмэришэн боложо шадаха байһыень түрүүшын үдэрһөө ажалдаа хожомдодоггүй, оролдосотойгоор, нарин нягтаар ажалдаа хандадагаарнь ойлгоо һэн. Бригадын гэшүүдшье эдэ бүгэдыень обёоржо, ойлгожо, Мишэдэ дуратайгаар туһалдаг, зүбшэл, заабари ходо үгэдэг болоһон байгаа. Тиигэжэл М. Димов коллективтээ түргэн дадажа, эрмэлзэл, оролдолгынгоо ашаар, суг хүдэлэгшэдэйнгөө аша туһаар мэргэжэлдээ түргэн дүршэһэн, дадаһан байна бшуу. Удангүй хүбүүнэй найдамтай гагнууршан болоходо, бригадын гэшүүд тэрэниие хүндэлдэг болоо һэн. Хүдэлмэришэдэй бүлэдэ батаар абтаһанаа групкомсоморгоор һунгагдахадаа ойлгоо бшуу. Мишын ажалша бүхэригые, нинитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададагые нүхэдынь ойлгоо гээшэ.

1979 оной октябрь һарада заводой комсомолой организациин суглаан болоо. эдэбхитэй хүбүүн предприятиин ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүнээр һунгагдаһан юм. Комитедэй шэнэ бүридэл дружиннигуудай комсомолой отряд байгуулха гэжэ шиидэһэн байна. Совет Армиин һургуули гараһан, нүхэдтөө хүндэтэй, нинитын хүдэлмэридэ абьяастайгаар хабаадалсадаг Михаил Димовтэ харюусалгатай энэ даалгабари үгтэһэн юм...

Мүнөө тус отряд Улаан-Үдэ хотын Советскэ райондо хүндэтэй болонхой. Тэдэнэр районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэришэдтэ горитой туһа хүргэдэг, заводто дүтэ оршодог газарнуудта нинитын журам сахиха талаар ажал ябуулга эрхилдэг байна.

М. Димовтэй уулзажа хөөрэлдэхэдөө, энэ отряд тухайнь һонирхобобди. Тиихэдэмнай тэрэ иигэжэ харюусаа:

— Түрүүн һайн мэдэхэ нүхэд хүбүүдээ, удаань тэдэнэйнгээ һайн танил хүбүүд, басагадые хүдэлмэридөө хабаадуулжа захалаабди. Отрядай гэшүүдые шэлэхэ хэрэгтэ анхаралтайгаар хандадагбди. Армиин албаниие дүүргэжэ ерэһэн, бэшэндэ һургаал зааха эрхэтэй жэшээтэ хүн манай отрядай гэшүүн болохо эрхэдэ хүртэдэг.

Мүнөө отряд 23 залуушуулһаа бүридэнэ. Тэдэнэй 6-ниинь предприятида ажаладаг басагад. Эдэ 6 басагад заводто дүтэ оршодог гэрнүүдэй журам муутай үхибүүдэй дунда горитой хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Тэдэнэр долоон хоногой туршада хүбүүдтэеэ заабол уулзадаг, гэртэнь, һургуулидань ошодог. Эдэ басагад мүнөө 15 хүбүүдые харууһан доро абаһан, тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар эдэбхитэй ажал ябуулна.

Тиихэдэ отрядай гэшүүн, шамбай бэрхэ хүбүүд хуули буса ябадал гаргагшадые бариха хэрэгтэ хабаадуулагдадаг байха юм. Отрядай гэшүүд заводто дүтэ оршонхой үйлсэнүүдтэ ажаһуугшадай паспорт һэлгэхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Тус коллективэй ажабайдалһаа нимэ нэгэ баримтые эндэ заатагүй дурдалтай. Тэрэ юун бэ гэхэдэ, отряд журам муутай нэгэ хүдэлмэришэн хүбүүнэй зүб харгыда оролгодо сэхэ нүлөө үзүүлээ. Тэдэнэр А. Тугариновые албанда ошоогүйшье һаань, отрядайнгаа гэшүүн болгожо абаад, жэл хахадһаа үлүү саг соо хажуудаа абажа ябаһан байна. М. Димовэй нимэ дурадхалые нүхэдынь дэмжэжэ, Толиие зүб замда гаргаа бшуу. Дружинада орогшодой оролдолгын ашаар Анатолий ажалдаа гээгдэхэ, хожомдохоёо болиһон, сулөө сагаа отрядайнгаа гэшүүдтэй суг, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг болоһон байна. Отрядайхид бултадаа ноябриин 11-дэ Анатолиие Армиин албанда үдэшөө.

Заводой комитедэй комсомолой эмхидхэһэн дружиннигуудай отрядые хүтэлбэрилэгшэ М. Димов саашанхи хараа түсэб тухайгаа иигэжэ хөөрэһэн байна:

— Бидэ мүнөө отрядаа бэхижүүлхэ, зэргээ олошоруулха гэһэн зорилго табинабди. Зоримгой үшөө хэдэн хүбүүдые бэдэрнэбди. Тиихэдэ тэдэнэр һайн дурааараа нимэ хэрэг шэлэхэ зэргэтэй.

Заводой комсомолой комитедэй секретарь Пётр Афанасьев Михаил Димов тухай, тэрэнэй нинитын хүдэлмэридэ ямараар хандадаг байһан тухай иигэжэ хөөрэбэ.

— Миша — сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй, урдаа табиһан зорилгоёо заатагүй бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг, урагшаа һанаатай, эрмэлзэл түгэс хүн. Отрядые байгуулха хэрэгтэ тэрэ айхабтар ехэ хүсэл оролдолгоёо гаргаһан байна. Миша дружиннигуудай хүдэлмэри шадамараар хүтэлбэрилнэ. Сэхэ зантай, найдамтай хүн һэн туладань комсомолой комитет тэрээндэ найдадаг, этигэдэг, тэрэнииень Миша дүүрэнээр харюулна гээшэ.

Предприятиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай байрада милициин пункт оршонхой. Тэндэ участково милицнонерээр В. Б. Цыреторов хүдэлдэг. Тэрэ Димов тухай хөөрэхэдөө, Михаил манай ажалда ехэ туһа хүргэнэ гэжэ онсо тэмдэглэһэн байна.

— Участково милиционерэй хүдэлмэри ядаралгүйгөөр бэелүүлжэ шадаха дүршэлтэй болонхой, — гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, комсомолой гэшүүн, түрүү хүдэлмэришэн Михаил Димов нинитын журам сахиха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна бшуу. Тэрээндэ ноябриин 18-най үдэр заводой комсомолой организациин суглаан дээрэ «Нинитын гурим сахиха талаар эдэбхитэй байһанайнь түлөө» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэг барюулагдаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛБО

«Знание» бүлгэмэй Советскэ районой организациин правлениин ээлжээтэ пленум боложо, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан лекционно хүдэлмэрине һайжаруулха талаар ямар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэдээ.

Бүлгэмэй Советскэ районой организациин түрүүлэгшэ, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Е. Е. Тармаханов энэ асуудалаар элидхэл хэбэ. Мүнөө үедэ районд 1300 лектор амжалтатай хүдэлнэ, арадай 13 университедтэ, 75 лекторидо тусхай хэшээлнүүдые үнгэргэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Нинитын-политическэ тематикада зорюулагдаһан лекцинүүд илангаяа олоор уншагдана. Байгша оной 10 һарын туршада бүлгэмэй эдэбхитэд 10540 лекци уншаһан, шагнагшадай һайшаалда хүртэһэн байна.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые олонитын дунда дэлгэрүүлгэ хадаа лекторнуудэй гол зорилго гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

И. ЗЕЛИКОВ.

Комсомол басаган Валентина Оловянникова дунда һургуули дүүргэһээр «Теплоприбор» заводто ерэжэ, токарь-револьверщигээр хүдэлжэ эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр тэбхэр долоон жэл болобо. Мүнөө эрхим мэргэжэлтэдэй нэгэн болонхой, халаан, һара бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Валентина Оловянникова ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

СОВЕТ ОРОН дотор

ҮУЛЭН ДУНДУУР

СЕВЕРОМУЙСК. БАМ-ай һалаа харгын баригдаха Хойто-Муяын шэлэнүүдэй ташалан дээгүүр модо отолхо ажал дүүргэгдэбэ. Мүнөө түмэр замай табигдаха газар ябталагдана.

Модо отологшод табиһан зорилгоёо болзорһоо урид дүүргэбэ. Тон орёо эрхэ байдалтай участогта модо отолһон Н. Устьянцевай бригада илангаяа амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Мүнөө энэ коллектив бетон болон түмэр сорогонуудые хабсарха ажал хэнэ. Жэлэй һүүл багаар түмэр замай энэ һалаа харгыгаар поезднууд шуумайн ябаха юм.

ТУВАГАЙ НООҺООР

КЫЗЫЛ. Тувагай хони үсхэбэрилдэг ажахынууд Красноярска хизаарай Черногорско сэмбын фабрикада түүхэй эд эльгээдэг найдамтай ханинарынь болонхой. Предприятитай договор баталаад, тэдэнэр нооһо тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Автономито республикын малшадта энэ жэл хүндэ хүшэр эрхэ байдалда үнгэрөө. Шэмэрүүн хүйтэн үбэл, ган гасуурта зунай болоошье һаа, тэдэнэр хонин ажалай жэлые эмхитэй һайнаар үнгэргөө. Залуу малаа гарза хоролтогүйгөөр абажа, хони хайшалалгада һайн технологи хэрэглэһэнэй ашаар тэдэнэр, эрхим дүнгүүдые түйлаба.

Тувагай нооһоор Красноярскын сэмбэшэд һайн шанартай бүдүүдые нэхэнэ. Тувагай хүршэнэр автономито республикын совхозуудта нютагай хонидой үүлтэрые һайжаруулха зорилготойгоор меринос хонидые эльгээгээ.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

КУРГАН. Эндэхи «Лебяжий» совхоздо механизаторнууд болон малшадай эрхэ байдал медигүүдэй хиналта доро абтанхай. Эндэ ашаглалгада тушаагдаһан профилакториин хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые угтан абадаг, мастерскойнууд болон малай фермэнүүд дээгүүр ходо ябажа, һэргылэмжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна.

Курганска областиин тосхонуудта ябуулагдадаг һэргылэмжын медицинскэ албанай ашаүрые ажабайдал гэршэлнэ. Жэшээнь, «Россия» колхоздо һэргылэмжын медицинскэ албанай ашаар үбшэлһэнэй гэмээр хүдэлмэриин сагые гээлтэ хоёр дахин бага болоо. Хизаарай колхоз, совхозуудта арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада үшөө 25 профилактори ашаглалгада тушаагдаха юм.

НОМДО ДУРАТАЙШУУЛ

ОМСК. «Манай нютагайхид ямар номуудаар һонирхоноб?» гэһэн уряа доро Кейзес тосхондо нээгдэһэн выставкэ эндэхи колхознигуудай анхарал ехээр татаба. Һаалишан В. Колесникова, тракторист П. Шулепов гэгшэдэй, мүн ажалай бусад түрүүшүүлэй дотоодын сэдьхэлэй байдалай хэды баян байһаниие тэдэнэр ойлгожо абаа. Уншагшадай формулярнуудта харахада, нинитэ-политическэ, уран һайханай болон хүдөө ажахын талаар шэнэ номууд бэшээтэй байна.

Нютагай библиотекарь Л. Юркевич энэ выставкые мэнэ һаяхан эмхидхээ. Теэд 18 мянган номтой библиотекэнь тосхонойхидто мүнөө багадана: Кейзестэ уншагшадай тоо эрид олошороо. Энэ болон хүдөөгэй бусад библиотекэнүүдтэ номуудые андалдаха түб системэ туһална.

БҮХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА, БҮХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ ТҮЛӨӨ

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин материалнуудые шудалхын түлөө

КССС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин документнүүдые шудалха, тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри ороной бүхы партийна организацинуудта үргэнөөр ябуулагдажа байна. Политическэ үдэрнүүд нэгэн доро үнгэргэгдэнэ, нинитэ-экономическа уншалганууд, лекцинүүд эмхидхэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, партийна, Соведүүдэй, ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай урда үгэ хэлэнэ.

Эдэ шухалын шухала документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалхын тула партийна экономическа олон янзын һургуулинууд КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудаар үдэрэй һуралсал үнгэргэхые дурадхагдана.

Һуралсалай жэшээтэ түсэб пропагандистнуудта туһаламжа болгон тунхаглагдана.

I. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ—парти болон арадай зориг бадаруулха программа

Түсэбтэ табан жэлэй гол зорилго. Ороной экономическа хүсые саашадань арьбадхаха, арадай ажахын ашаүрые, совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдалай хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ гэһэн партиин хараа бодол. Табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула коллектив бүхэнэй, ажалша хүн бүхэнэй оролдолго хүсэлэнгые хоёр, гурба дахин эршэдхэхэ, ажахы эрхилэлгын онол аргануудые шэнэдхэн эмхидхэлгын хэрэг түргэдхэхэ шухала.

Ажахын байгуулалтын эгээн шухала асуудалнууд, тэдэниие шиидхэхэ арга замууд.

Эдеэ хоолой асуудал — түсэбтэ табан жэлэй ажахын, мүн политическэ гол шухала асуудал болоно. Энээниие шиидхэхэ үндэһэ һуури — хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, эдеэ хоолой эрхим шанартай продуктнүүдаар арад зониие таһалгаряагүй хангахын тула хүдөө ажахын, тэрэнэй хэрэглэмжэ хангадаг һалбаринуудай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ эрилтэ табигдана. Хүдөө ажахын машинануудай техническэ шанар улам һайжаруулха, бүри найдабаритай, удаан саг соо хэрэглэгдэдэг болгохо. Тракторнуудые, хүдөө ажахын бусад машинануудые бүтээдэг предприятинуудай барилга ба шэнэдхэн һэльбэхэ хүдэлмэри — гүрэнэй онсо шухала хэрэг мүн. Экономико хүгжөөлгын онол аргануудые, хүдөө ажахые, агропромышленна бүхы комплексые хүтэлбэрилгын гурим ханалгатайгаар нарижуулан һайжаруулха, эсэсэй эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаха.

Түлишын-элшэ хүсэнэй комплексые саашадань амжалтатайгаар хүгжөөхэ. Баруун Сибириин газшадай, нефтьшэдэй, барилгашадай баатар габьяата ажал. Баруун Сибириин баялигуудые ашаглалга — бүгэдэ арадай хэрэг. Байгаалиин баялигуудые эзэн ёһоор, һүбэлгэн шадамараар ашаглаха, элшэ хүсэнүүдэй нөөсые ашагтай, арьбанаар гаргашалха, элшэ хүсэ арьбалха технико ба технологи түргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ.

Капитальна барилга — түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы шухала участок. Капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгые багашагаар нэмээгээд, гол фонднуудые ехээр ашаглалгада оруулха. Дүүргэгдэхэ ёһотой барилганаудта хүдэлмэрилхэ хүсэ, материалнууд ба мүнгэ эгээн ехээр хамтадхан хэрэглэхэ ябадал хангаха. Барилгын эмхинүүдые бүрин хүсэтэй болгохо. Үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые саг болзор соонь ашаглалгада оруулха, компенсациин гуримаар баригдажа байһан барилганаудта онсо анхарал хандуулха.

Ажалай бүтээсые арадай ажахын ашаүрые, тэрэнэй эршэ болон үрэ дүнгүүдые залан шууд, хаа хаанагүй дээшэлүүлхэ.

Экономикые үнэхөөрөө арьбан, ашагтай болгохын тула ехэ оролдолго хэшээл гаргаха, шэн нэтэрүүгээр хүдэлмэрилхэ, суглаарһан научно-техническэ хүсэ ашаүрэтэйгөөр хэрэглэхэ, шэнэ техникэ ба түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын хэрэг түргэдхэхэ. Ажалай нөөсэ хүсэнүүдые бүри һайнаар ашаглаха, гараар бүтээгдэдэг, илангаяа хүндэ ажалые удаа дараалан хороохо.

Гадаадын экономическа холбоо барисаанай хүгжэлтэ. Социалис оронуудтай харилсаа холбооной гүнзэгырэлгэ — экономическа, политическэ тон шухала хэрэг.

Экономико хүтэлбэрилгые, ажахы эрхилэлгын онол аргануудые улам нарижуулан һайжаруулха. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай эмхидхэл түгэс хүдэлмэри — экономикын ашаүрэтэй байлгын шухала нүхэсэл болоно. Захиргаанай зургаанууд, ажахы эмхидхэл болон гурим предприятинууд, нэгэдэлнүүдэй эрхим һайн хүдэлмэри хангаха зэргэтэй. Материальна-техническэ хангалгын гуримые эли бодо һайжаруулха.

Совет обществын экономическа, социальна ехэ дэбжэлтын хоорондын холбооной шанхи ургалта. Түсэбтэ табан жэлэй социальна программа. «Б» бүлэгэй булюу түргэн ургалта. Байрын гэрнүүдэй барилгын үргэн дэлисэ. Салин хүлһэ, пенсеэр хангалга, бүгэдэдэ бүлэнүүдтэ, хүдэлмэрилдэг эхэнэрнүүдтэ, залуу бүлэнүүдтэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлхэ туһаламжые нэмэхэ, улам һайжаруулха шухала. Согтой гүрэн түрын ехэ хэмжээ ябуулга. Арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга, физкультура ба спортые саашадань хүгжөөлгэ.

Манай хүгжэлтын зарим бэрхэшээлнүүд. Тэдэниие далдалхагүй, зайсуулха зүб аргануудые олохо, тэдэ бэрхэшээлнүүдтэй тэмсэлдэ олониитые элсүүлжэ шадаха гэшэ шэнэ шевигүүдэй ленинскэ ёһо заншал болоно.

Хүгжэлтэ түгэс үйлэдбэрилгын хүсэнүүд совет арадай социально-политическэ моральна нэгэдэл, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор найруулагдаһан ... шаа дабшалгын тодо һонор стратеги ... коммунизм байгуулгын хэрэгтэ шэнэ ... тануудые түйлаха эшэ нүхэсэл болоно.

XI табан жэл коммунизм байгуулха алдарта шата болохо ёһотой, болохо ... Табан жэлэй түсэб—хуули болоно. Энэ дүүргэгдэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэгдэхэ ёһотой. Түсэбэй тоонуудые бодото хэрэгүүдэй болгохын тула, экономическа ба эмхидхэлэй, ... ческэ хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлхэ хала. Энээнэй тулада һайн эмхидхэл, ... дабари, хаа хаанагүй гурим журам ...

Ажахын хэрэгүүдтэ нүлөөлдэг партийна нүлөө бүри ехэ болгохо. Кадрова политикые бодомжотойгоор, эрилтэ ехэтэйгээр ... хэ, нинитэ гүрэнэй ашаг туһые хамгаалха хэрэгтэ оролдосотой, залан сэхэ байха, ... абтаһан шиидхэбэринүүдые, совет хуулинуудые, партийна ба коммунис ёһо гуримуудые эбдэһэн ябадал бүхэнтэй эрид шууд ... шухала.

Партийна эхин организацинуудай ... хы шабадарые бүхы аргаар дээшэлүүлхэ. Коммунист бүхэн хүдэлмэрилдэг газартаа шэнэ арга боломжонуудые бэдэрхэ, ашаүрэ дээшэлүүлхын тула бүхы хүсэ, дүршэл болон эрдэм мэргэжэлээ зорюулха, шэн зоригто ажалай үльгэр жэшээ харуулха ёһотой.

1982 он политическэ ехэ хэмжээ ябуулганууддаар олон (профсоюзуудай, комсомолой съезднүүдэй, нютагай Соведүүдэй һунгалтын, СССР-эй 60 жэлэй ойн) жэл болохо. Энэ ... парти болон арадай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, ороной бүхы нацинууд болон ... үндэһэтэдые бүри нягтаар нэгэдхэн ... олониитын политическэ ба зохёон байгуулгын эдэбхи үүсхэл бадаргаха зэргэтэй.

Совет хүн бүхэн ямаршье тушаал хаанашье ажалладаг байхадаа, **бүри хүдэлмэрилхэ, бүри ехэ ашаг үрэтэй хүдэлмэрилхэ ёһотой.**

II. СССР-эй 1981—1985 онуудай Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэб

СССР-эй 1981—1985 онуудай, 1982 оной экономическа ба социальна хүгжэлтын гол тоо, баримтанууд.

Нинитын үйлэдбэриин ашаг үрэ, тэрэнэй ургалтын нүхэсэлнүүд.

Промышленностиин бүхы һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтэ. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдээр арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые бүри хүсэд дүүрэнээр хангаха, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень улам һайжаруулха, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые шэнэ техникээр һэльбэн зэбсэглэхэ гээшэ тэрэнэй саашанхи хүгжэлтын гол зорилго болоно.

Агропромышленна комплексын хүгжэлтэ. Эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын дүүргэдэг гол үүргэ тухай. Капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэнэй ашаг үрые бүри түргэнөөр дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай үрэ болон ашагай ургалта түйлаха. Хүдөө ажахыгаа саашадань техникээр һэльбэн зэбсэглэхэ, газарта хими ба мелиораци үргэнөөр хэрэглэхэ, индустриальна технологи, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ. Орооһо таряа үйлэдбэрилгые бүхы аргаар хүгжөөхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ. Мал ажал — хүдөө нютагуудтахи онсо шухала һалбари. Байгаали хамгаалга—бүгэдэ арадай хэрэг мүн.

Эдеэ хоолой, мяханай, һүнэй промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ — үдэр бүриин анхарал.

Бүхы түхэлэй транспортын, хэлхээ холбооной саашанхи хүгжэлтэ.

XI табан жэлэй капитальна барилга.

Социальна хүгжэлтэ ба арад зоной ажабайдалай хэм хэмжээнэй дэбжэлтэ. Совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдалай саашанхи хүгжэлтын үргэн программа.

Союзна республикануудай ажахын хүгжэлтэ ба үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые таараха эмхидхэлгэ.

Гүрэнэй түсэб — бүхы партийна, ба ажахын органуудай, коллектив гүйсэдхэхэ хуулита хэрэг.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум ... бэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө ... шадань бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ... СССР-эй тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойн ... тэй солотойгоор угтаха, арбан нэгэдэхи табан жэлые габшагай ажалаар, КПСС-эй ... съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ... хын түлөө тэмсэлэй шэнэ амжалта ... тэмдэглэхэ гээшэ коллектив бүхэнэй, хүн бүхэнэй патриотическа, интернациональна уялга болоно.

Бүхы партийна комитедүүд, политическэ гэгээрэлэй байшангууд, экономическа ... салай соведүүд һуралсалые суртал ... теоретическэ ба методическа дээдэ ... дэ, ажабайдалтай, XI табан жэлдэ ... бүхэнэй шиидхэхэ тодорхой зорилго ... нягта холбоотойгоор үнгэргэлгэдэнь ... гандистнуудта туһалха уялгатай.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн ... КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй ... ментнүүдэй заабаринуудые гүнзэгыгөөр ... ойлгожо абалгадань, түсэбтэ табан жэлэй ... зорилгонуудые, республикынгаа, һалбари ... гаа, түрэл предприятиингаа, совхоз ... колхозойнгоо, научна коллективэйнгээ ... жэлтын, гол тоо, баримтануудые һайн ... дэлгэдэнь, 1982 оной түсэб ба бүхы ... жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар ... гэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ ... һуурияа тодорхойлгодонь һуража ... хүн бүхэндэ туһа хүргэхэ гээшэ пропагандистнуудай хүндэтэ уялга болоно.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

...Э, ЭСЭГЭНЭРЭЭ ХЭН ХАЛАХАБ?

...үетэнние хүмүүжүү...ргаха талаар горитой...рюусалгатайшье зорил... совет багшанарай ...КПСС-эй XXVI съезд ...байна. Л. И. Бреж...рынгөө элидхэл соо ...тэмдэглээ һэн: «һур... һуралсалай, ажалай ...оюун сэдьхэлэй хүмүү... шанарые һайжаруул...шанарай болон һураг... ажалай үрэ дүнгүүдые ...хэрэгтэ ёһын тэдысэ ...ябадалые усадхаха, ... ажабайдал хоёрой ...бодото дээрэнь бэ..., ниитэдэ аша туһа...алда һургуулиинхидые ...ябадалые һайжаруул...мүнөөдэр гол шу...олоод байна». Эдэ үгэ... хүтэлбэри болгон, ...анай районой багша...ргашадые ажалда ду...р хүмүүжүүлгэдэ ехэ ...табина. Хүдөөгэй үхи...городойхидто орходоо ...аһанһаа эхилжэ түрэл...туһалан, ажал хэжэ ..., һургуулида ороходоо, ...далынь улам хүгжөөг...ээдүйнгөө мэргэжэлые ...хэрэгтэнь туһалха ёһо...

...ой 11 һургуулиин юһэ...арбан жэлэй, хоёрынь ...жэлэй юм. Бүхы һур...үүдтэ мастерскойнууд ...ндэ дүрбэдэхиһөө эхи...ймадахи класс хүрэтэр ...модоор, түмэрөөр дар...һурана. Басагад гэрэй ...кабинедүүдтэ һурал...радаг. 9-дэхи, 10-дахи ...хүбүүд трактор, ма...басагадынь мал ажалай ...ургаса тарианай асуу...ые шудалдаг.

...жэ табан жэлдэ һур...ймнай материальна үн...һураггүй һайжарһан ...Модоор, түмэрөөр дар... һуралсалай мастер...табан һургуулида ...гданхай. Энэ жэлдэ ...дунда һургуули ...машинатай, «Т-40» тү...трактортай болоо. «За...байкаллес» нэгэдэл Майскын дунда һургуулида машина үгөө. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствэһээ нэгэ машина тэрэ һургуулида үгтөө. Энэ һургуулида шэнэ автокласс бариха гэжэ түсэблэгдэнхэй.

Һүүлшын хоёр жэлдэ районой ажахынууд 4 трактор, 4 автомашина һургуулинуудта бэлэглээ. Хурамхаанай, Аргадын, Уланхаанай совхозууд һургуулинуудай эрилтэдэ һайнаар хандадаг, тэдэнэй эрилтэнүүдые хүсэд хангаха гэжэ оролдодог.

Аргадын совхозой директор, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ц. Дондупов нютагайнгаа һургуулида ехэ туһаламжа хүргэдэг. Директорэй оролдолгын ашаар энэ жэлдэ һургуулиин ажалай болон амаралтын лагерь һайнаар хангагдажа, гэр байрань заһагдаһан байна. 7—10-дахи классуудай һурагшад энэ лагерьтаа амарангаа, амжалтатайгаар хүдэлөө. Яһала һайн ургаса тэдэнэр ургуулжа хуряаһан байна.

Ажалай, табадахи четвертьдэ мүнөө жэлдэ районой һурагшадай хүсөөр горитой ажал хэгдээ. Зунай үедэ үйлэдбэриин 9 бригада хүдэлөө. 7—10-дахи классуудай 1102 үхибүүд тус бригаданuудта ажаллаа.

Хамта дээрээ 60,5 гектар газарһаа ургаса хуряагдаа. 679 центнер хартаабха, 1200 центнер куузику, элдэб овощ 80 центнер — эдэ тоо, баримта үхибүүдэй урагшатай ажалые гэршэлнэ.

Малшадайшье ажалда һурагшадай оруулһан хубита бага бэшэ. Мал харалгын бүхы халуун хаһада һургуулиинхид хабаадалсана. Эдэнэр малай байрые дулаалалсана, арилгалсана, набшаһата тэжээл бэлэдхэлсэнэ, хурьгадые илгалсана. Имагтал һурагшадай хүсөөр энэ зун 40113 хонидой нооһон хайшалагдаһан байна.

Барханай дунда һургуулиин зуугаад һурагшад колхоздоо хүдэлжэ, 10 мянган шахуу түхэригэй ажал хээ. Һая үнгэрһэн «Ургасын һайндэртэ» совхозой правлениин гэшүүд үхибүүдтэ ехэ баяр хүргэжэ, үнэтэ бэлэгүүдые тэдэндэ барюулаа.

Хурамхаанай интернат һургуулиин ахамад классайхид өөрынгөө лагерьта амаржа, һайнаар хүдэлөө гээшэ. Эндэ үхибүүд капуста, хартаабха болон бэшэшье ургамалнуудые таряжа, ехэхэн ургаса абаһан байна. Үхибүүд үбэлдөө эдеэ хоолдонь хэрэгтэй ургаса бэлдэбэ гээшэ. Энээнһээ гадна үхибүүд нооһо хайшалалгада, үбһэ сабшалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Нютагайнгаа һургуулиин юһэдэхи классай һурагшадта хандан, зундаа фермэ дээрэ түгалшанаар хүдэлхыень Дэрээнэй совхозой директор А. Э. Аюшеев хандаһан байна. Энэ уряалынь харюугүй үлөөгүй. Долоон басагад өөһэдын бригадые байгуулаад, 102 тугал даажа абаһан байна. Эдэ зоригтой басагад иимэ харюусалгатай хэрэгһээ айжа арсаагүй, харин хамсыгаа шуужа, ажалдаа ороо бэлэй. Эржима Будаева, Лиза Цыденова, Дарима Борбонова, Валя Цыренова, Лариса Николаева, Дарима Кутеева, Лиза Балданова гэгшэд «долоон зоригтойшуул» гэжэ нэрлүүлээ һэн. Юуб гэхэдэ, нэгэшье тугалаа гарзада оруулангүй, сүүдхэ бүхэндэ шэгнүүрые 700 граммаар нэмээдэг байгаа ха юм. Энэнь горитойхон оролдолгын ашаа үрэ юм.

Хүдөө ажахыда залуу гарнууд дуталдана гээшэ. Илангаяа һайн механизаторнууд хаанашье хэрэгтэй. Тиимэһээ һургуулинуудтамнай ерээдүйн механизаторнууд бэлдэгдэнэ. Зүгөөр энэ хэрэг үшөөл һайнаар табигдаагүй. Зарим һургуулинуудта элдэб шалтагаанһаа боложо, энэ ажал муугаар ябуулагдана.

Интернат һургуулида, жэшээнь, материальна үндэһэнэй тулюур байһан дээрэһээ трактор шудалха хэрэг эмхидхэгдэнэгүй. Һахалиин һургуулида багшын үгы дээрэһээ 1980—1981 онуудай һуралсалай жэлдэ трактористнуудые бэлдээгүй.

Мүнөө жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн 316 һурагшадһаа 64 хүн трактористын үнэмшэлгэ абаһан байна. Энэ — үшөөл бага. Эдээн сооһоо тракторист мэргэжэлээрээ колхоз, совхозуудта долоон лэ хүн хүдэлнэ.

Нютагтаа үлөөд, һаалишад, малшад болоһон залуушууд баһал үсөөн. Залуу кадрнуудые тогтоон һуурижуулха бултанай хэрэг гээшэ. Түрэлхидэй, багшанарай, хүтэлбэрилэгшэдэй хамтаржа, энэ асуудалые шиидхээгүй һаа, бүтэхэгүй байна.

10-дахи класс дүүргэһэн яһала олон хүн мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын һургуулинуудта — институтда, техникумдэ ороо гээшэ. Һургуулияа дүүргээд, эдэ залуушуул нютагаа бусаха гэжэ найдахаар.

Һургуулиин мастерскойнуудта үхибүүд токарна, слесарна хэрэг үзэжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болоно. Энэ хэрэг Хурамхаанай дунда һургуулида, интернат һургуулида болон Майска дунда һургуулида илангаяа һайнаар табигданхай. Эндэ хуушанай багшанар Н. С. Агафонов, С. С. Болсобоев, Л. П. Будунов гэгшэд амжалтатайгаар хүдэлдэг.

Район соо һургуулиин гурбан лесничествэ бии. Майска, Хурамхаанай, Аргадын дунда һургуулинуудта тэдэ эмхидхэгдээд, һайнаар хүдэлдэг. Майскын дунда һургуулиин лесничествэ һайн үндэһэ һууритай.

Леснигүүдтэй сугтаа эдэ үхибүүд ойе түймэрһөө аршалжа, элдэб ургамалай үрэһэ түүхэ, модо тариха ажал эдэбхитэйгээр ябуулна. Иигэжэ тэдэнэр түрэл нютагайнгаа баялигые арьбажуулан сахижа, Эхэ орондоо дуратайгаар үдэнэ ха юм.

Районой бүхы һургуулинуудта һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдаашье һаа, дутуу дунданууд биил ааб даа. Апрель һара соо КПСС-эй Хурамхаанай райкомой бюро дээрэ энэ асуудал харагдаһан байна. Энэ бюро дээрэ үйлэдбэриин бригадануудай ажал һайшаагдан, һурагшад эндэ ажалай ёһотой хүмүүжүүлгэ абана гэжэ тэмдэглэгдэһэн байгаа. Гэбэшье Барханай, Гааргын, Уланхаанай һургуулинуудай материальна үндэһэ һуури муу, гэр байрануудынь тулюур, тракторнуудай хэрэгтэй запчастьнууд дутана гэжэ заагдаа һэн. Энээнһээ боложо, тэдэ һургуулинуудта трактор шудалалга муугаар ябуулагдадаг байһан юм.

1981 — 1982 онуудай һуралсалай жэлдэ эндэ хэлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха хэрэг эдэбхитэйгээр ябуулагдажа эхилэнхэй.

Зунай үедэ һургуулиин зарим лагерьнууд муугаар хүдэлнэ гэжэ бюро дээрэ хэлсэгдэһэн байгаа. Энэ жэлдэ лагерьнуудай һураггүй һайнаар хангагдажа, үнгэрһэн жэлнүүдтэ орходоо ехэ ажал хэгдээ.

Хүдөө ажахые саашадань һайжаруулха тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэг манайшье хүдэлмэридэ хабаатай. Ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэһэн олон һурагшад һургуулияа дүүргэжэ гарахадаа, эрхим малшад, һаалишад, механизаторнууд боложо, һургуулинуудаа омогорхуулна бшуу. Эхэ, эсэгынгээ хэрэгые халажа абан, саашань үргэлжэлүүлхээр бэлэн байха мэдэрэлтэйгээр эдиршүүлые хүмүүжүүлхын тула багшанар, ажахын хүтэлбэрилэгшэд оролдохо ёһотой.

Залуу эрхим ажалшадай нэрэнүүд һурагшадта жэшээ боложо үгэдэг. Эдэнэй дунда — комсомолшууд, хонин ажал дээрэ хүдэлжэ ябадаг Дамба Дамбинов, Любовь Хамалеева, комсомолой звеногой хүтэлбэрилэгшэ Иннокентий Зверьков болон бусадшье олон залуу хүнүүд бии. Эдээндэл адли ажалшадые хүмүүжүүлхэ гээшэ манай һургуулинуудай гол зорилго мүн.

Т. ХАМАРХАНОВА,
арадай депутадуудай Хурамхаанай райсоведэй арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

Буряад хэблэлэй 60 жэлэй ойдо

«БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЭ БЭШЭЭ һЭН:

1926 оной январиин 11.

«ДУРАСХАЛ»

«1924 оной январиин 22-ой үдэр. Бүхы орос уласай 11-дүгээр зүблэлэй хуралдаанай Соведүүдэй съездын гэшүүд үглөөнэй 10 сагта бүжэгэй ехэ ордон (Ехэ театр) соо бүридэн сугларaад байхада, уридын хэбээр сүглаае хүтэлбэрилэгшэд һууря эзэлжэ, хуралдаагаа нээгээгүй байба, түлөөлэгшэд юунэй ушарһаа һаатаба гэжэ гүбэр шэбэр гэлдэжэ байтарнь, 11 саг 15 минутада алаг таһагһаа нүхэр Калинин түрүүтэй бүгэдөөрөө нэгэмүһэн гаража ерээд: «Хүл дээрэ босхые гуйнам, би таанарта гашуудалта мэдээ соносхохом»,—гэжэ Калининай хэлэхэдэ, хэдэн мянган хүнэй байһан ехэ ордон соо амисхалай тэдышье анир шэмээгүй болохо зуура, минии зосоо: «Ай, юун муу үйлэ соностохонь бэ?»—гэжэ һанахадамни, ороһоо хүйтэ даaxa болобо. Нүхэр Калинин долгисоһон гунигта дуугаар хэлэхэдээ: «Владимир Ильич һүүлэй үедэ үбшэнинь бараг мэтэ байһан аад, үсэгэлдэр гэнтэ муудажа, үдэшын 6 саг 50 минутада нүгшэбэ. Уйдхар гэмшэгүүлэниинь тиимэ гэжэ хэлэшэгүй, бидэ хадаа тэрэнэй үйлэ хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлэн оролдое гэхэһээ бэшэ юу хэлэхэ гээшэб гэхэдэнь, тэндэ байгшад бүгэдөөрөө аянгын сомо буулгаһан мэтэ, шурхиран аахилаха, гасалангай нёлбоһо дуһалуулха тэригүүтэн, ехэ ордон хадаа зосоохи хэдэ мянган зонтоёо догшорон шэшэрэхэ мэтын тиимэ гэжэ саарһан дээрэ бэшэшэгүй хэлээр, үгүүлэшэгүй үзэгдэл болобо. Суглааншье дары забһарлаба.

Хуралдаанай зүгһөө 26 түлөөлэгшэд томилогдожо, Ленинэй хүүрэй дэргэдэ хүндын харуул сахихын тула, тэрэ үдэртөө Горки гэжэ В. И. Ленинэй хүдөө амаралтын байрада ерээ һэмди.

Хоёр дабхар шулуун гэрэй дээдэ дабхарай тэг дундахи таһагта хирэгүй сагаан эдээр бүрхээгдэһэн шэрээ дээрэ үнгэ зүһынь амиды хүн мэтэ сэлмэг һайханаар аад, нюдөө аниһан нойрсожо байгаа Ленин багшын хүүрэй дэргэдэ орожо, 15 минута соо ошоготод бүгэдөөрөө зогсоо һэмди. Тиигээд, эдеэ умданай һүүлээр харуулай ээлжээ зохёожо, дүрбэ дүрбэ хүн 15—15 минута ээлжээгээр хүүр сахихын эсхэмжэ зохёогдобо. Би хадаа Ленин багшын хүүрэй дэргэдэ сахюулда зогсоходоо, алтанай үнгэтэ сагаан шара халзан толгойе, хирэгүй сэбэр сагаан гарыень шэртэн хараад иигэжэ бодобоб:

Бүхы орос гүрэниие урбуулан, капитал хүрэнгын байдалые эдэжэ, ниигэм журамай зохёол олгогшо, дэлхэй дээрэ алдаршаһан, үгытэй арад зондо шүтэһэн, дэлхэйн бүхы хүрэнгэтэ хүсэрхэгүүдые өөрынгөө нэрээр һүрдүүлэн шэшэргэгшэ гайхамшагта Ленин мүн гү?

Энэ толгой доторхи уурагалин тухай ехэ ухаанай мэргэн номнолуудые тараагааб. Октябриин ехэ хубисхалай һүүлээр эб найрамдалай ба газар эзэмдэлгын декрет хуули зохёон бэшэһэн гарай хурганууд мүн гү? Али энэ үзэгдэгшэ зүүдэн гү? Зүүдэн бэшэ! Мэргэн ударидагша нүгшөөд, саашадаа яажа гүн ехэ гүрэнэйнгөө, дэлхэй дээрэхи дарлагдаһан олон арадта эрхэ сүлөө олгохын үйлые үргэлжэлүүлэгдэхэ гээшэб? Хатуу үбшэнтэй байлдаха, ядахын сагта үнэтэ аминень хэдэн жэл хойшолуулан аршалха эм арга олдохогүй байба гээшэ гү гэжэ сэдьхэл зобохо уйдхар түрөө бэлэй.

Үглөө үдэрынь, январиин 25-да багшын хүүрые Москва хото асархадань, хэдэн сая хүн угтаһан, үдэшэһэн, хэдэн олон зүйл дэлгэгдэһэн. «Ленин нүгшэбэшье, тэрэнэй һургаал бидэнэй дунда үргэлжэлнэ» гэһэн уряа бэшэглэлгэнэрые үзэхэдөө, Ленин багшын үүсхэһэн үйлые тэрэнэй заабариин ёһоор үргэлжэлэлгэдэхэнь дамжаггүй байна гэжэ мэдэжэ, сэдьхэлэймни уйдхар арилһан шэнги болобо. Мүнөө 2-дохи жэлэй уйдхарые тэмдэглэжэ байхадаа, Ленинэй хэрэг үйлые саашадань эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлжэ байһаниинь улам элитэ болобо».

Ж.-Ж. БАТОЦЫРЕНОВ.

«ҺУРГУУЛЯА МАНДУУЛЖА БАЙНАМДИ»

(Хорниин аймаг)

«Хара-Шэбэрэй һургуули 1920 онһоо эхилэн тогтоо һэн. Мүноо һайн ябажа байна. Эхин жэлдэ Хүрбын сомондо хабаатай зон соо өөһэдын һайн дураар бадар хэжэ, нэгэ мори, 20 гаран үхэр, 30 гаран хони, 100 пүүд талха зэргын зөөритэй болоо һэн. Энэ зөөреэр Шулуутайн дасанһаа хоёр байшан гэр худалдажа абаад, зөөжэ табяа. Энээнһээ үлдэһэн зөөрние стол, паарта мэтын хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалаа юм. 1942 он ган гасуутай байгаашье һаань, манай нютагай зон һургуулиин дэргэдэ баши барaa.

Шабинар жэл ерэхэ бүри олон боложо, мүнөө Хүрбын сомоной зон бүгэдын суглаан дээрэ зүбшэхэдөө, шэнэ байшан гэр барихаар шиидхэбэри гаргаад, тэрээндэ хэрэглэгдэхэ табан зуун модыень бэлэдхэхээр забдажа байна.

Тиин Хошуун аймагай гэгээрэлэй таһаг болон гэгээрэлые эрхилхэ норкомадһаа ёһотой туһаламжа үгтэхэ бэзэ гэжэ шухала найдагдана».

Д. ДЭЛЭГЭЙ (ДЫЛЫКОВ).

Социалис оронуудаар

...АНИ НҮХЭДЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

...ПЕШТ. Венгриин ...ка комбинадай ...) бүтээдэг прибор...СЭВ-эй бүхы оронууд... мэдээжэ юм. Энэнь ...метрополитенэй газар ...замуудые барихада ...дэг тусхай теодо...фть болон газ дам...соргонуудые ашагла...омат түхеэрэлгэнүүд, ...олзоборилгын совет ...суднанууд дээрэ тод... навигационно при... болоно.

...партнернуудтай үрэ ...арилсаа холбоотой ...ашаар манай бү...продукци тоти нарин ...ритай байдаг юм ...омбинадай ахамад ...Карой Мольнар хөө...осквагай часай хоёр...водтой, Москвагай ...Ленинградай эрдэмшэнжэлгын институтай манай предприятиин коллектив хэдэн арбаад жэл соо нягта харилсаа холбоо бэелүүлдэг юм.

Нэгэн адли хүсэл эрмэлзэлдэ манай харилсаа холбоон үндэһэлдэг. Бидэ һайн дураараа дүй дүршэлөө халан абалсадагбди, хамтын хүдэлмэри хэдэгбди. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд совет мэргэжэлтэдтэй хамта хэдэ хэдэн үнэтэ шэнжэлгэнүүдэй авторнууд болонхой. Жэшээнь, тэдэнэй хамтын оролдолгоор химическэ, физическэ, биологическа, медицинскэ, фармакологическа шэнжэлгэнүүдые хэхэдэ хэрэглэгдэхэ прибор бүтээгдэһэн байна. Аппарадай электронно хубиие совет мэргэжэлтэд, харин механическа хубиинь венгер мэргэжэлтэд зохёон бүтээгээ.

ХАМТЫН ХҮСЭЛ ОРОЛДОЛГООР

...ГА. Эндэхи машина ... «ЧКД» нэгэдэлдэ ...ние шэнэдхэн һай...жа байнхай. Хүгжэл...ын хараата програм...эй үндэһэ һуури бо...Тэрэнние бэелүүлгэдэ ...ргэжэлтэд эдэбхитэй...даана. Богони бол...нэгэдэлэй предприя... турбокомпрессор..., тепловозууд болон ...машинануудые үйлэд...шэб шэнэ арга технологи нэбтэрүүлэгдэһэн байна.

Автомадаар хангагдаһан прокатна стануудые шэнэдхэн һэльбэхэ талаар эхилһэн хүдэлмэри совет-чехословак үрэ түгэс харилсаа холбооной эли тодо жэшээ болоно. Энэ зорилгоор конструкторска бюро эмхидхэгдээ юм. Станай хүдэлмэриие хинаха электронно түхеэрэлгэнүүдые хамтын хүсөөр байгуулга тэрэнэй гол зорилго болоно.

ИЗОТОПООР ХҮДЭЛДЭГ ПРИБОРНУУД

БЕРЛИН. Үнгэрһэн арбан жэлдэ ГДР-эй арадай ажахыда гурбанай нэгэ шахуу хубяар олон изотопоор хүдэлдэг приборнуудые хэрэглэдэг болоһон байна. Үйлэдбэриин хүдэлмэриие наринаар хинаха шухала газарта нэн түрүүн иимэрхүү техникэ улам үргэнөөр хэрэглэтдэнэ.

Мүнөө үедэ изотопоор хүдэлдэг бүхы приборнуудай 60 шахуу процентнь ГДР-эй промышленностьда хэрэглэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ тэдэниие хэрэглэһэнэй ашаар 2 миллиардһаа үлүү маркын экономическа ашаг үрэ туйлагдаһан байгаа. Изотопоор хүдэлдэг приборнуудые хэрэглэһэнэй ашаар, металлургическа, целлюлозно болон модо болбосоруулгын промышленностиин предприятинуудтахи үйлэдбэриин хэдэн хүдэлмэриин бааза бэлэн болгохо арга олдоһон байна.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХОЛБООН ҮРГЭДЭНЭ

ГАВАНА. Кубын Республикын экономическа болон худалдаа наймаанай уласхоорондын харилсаа холбоон жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Дэлхэйн 100 гаран оронтой тэрэ худалдаа наймаанай харилсаатай. 1980 оной мэдээнүүдэй ёһоор, эд бараанай эрьесын 73 процентнь социалис харилсаата оронуудта хүртэһэн байна. Гансахан энэ табан жэлдэ (1981 — 1985 онууд) худалдаа наймаанай эрьесэ гурбанай нэгэ хубяар ургаха юм. Советскэ Союз Кубын худалдаа наймаанай эгээл томо партнер болоно. Тэрэ Кубын гадаадада худалдадаг заншалта продуктнуудые абадаг. Кубын индустрида шухала хэрэгтэй эд бараа эльгээдэг юм.

1980 ондо Азиин, Африкын болон Латинин Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудтай Сүлөөтэ олтирог 748 миллион долларой наймаа хээ. США-гай һаалта хэдэгшье һаань, капиталис гүрэнүүдтэй худалдаа наймаагаа үргэдхэжэ байһаар.

ЕХЭ ТУҺАЛАМЖА

ХАНОЙ. Вьетнамай Социалис Республикын түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь, Советскэ Союз ехэ туһаламжа үзүүлдэг байна гээд Вьетнамай мэдээсэлэй ВИА агентствын тайлбари дотор хэлэгдэнэ.

1954 онһоо хойшо 70 гаран мэргэжэлээр 27600 түгэс бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэдые болон ремесленнэ училищинуудай багшанарые бэлдэхэдэнь, СССР туһалһан байна.

Техническэ мэргэжэлэй училищинууд болон техникумуудые байгуулхадань, Советскэ Союз түрүү үүргэ дүүргэдэг. Тэндэ хэдэн арбаад мянган студентнэр һуралсадаг.

Вьетнамда олон тоото совет багшанар хүдэлдэг. Олохон институдуудта, училищинуудта, техникумуудтэ, тэрэшэлэн техникумуудэй багшанарые бэлдэдэг ба мэргэжэл шадабарииень дээшэлүүлдэг тусхай һургуулинуудта совет багшанарые хаража болохо.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ТЕЛЕФОНУУД

ПРАГА. Зүүн Словакиин Стропков хотын «Тесла» гэжэ телефоной заводто шэнэ түхэлэй телефоной аппарадуудые олоор бүтээжэ эхилбэ. Шэнэ түхэлэй аппарадууд урдынхида орходоо абонентнүүдые таба дахин түргөөр холбодог байна. Иимэ түрүүшын аппарадууд оронной захилшадта, харин гүрэнүүдтэ, тэрэ тоодо Советскэ Союзда эльгээгдэжэ эхилээ.

Стропковтохи завод хадаа ЧССР-эй электротехническэ промышленностиин эгээл залуу предприятинуудай нэгэниинь болоно. Тэрэнэй бүтээн гаргадаг продукци богони болзорто дэлхэйн олохон оронуудта үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Эндэ бүтээгдэһэн телефоной аппарадууд техническэ дээдэ хэмжээндэ бүтээгдэһэн, мүнөөнэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн байдаг. Тэрээнһээ гадна завод хэлхеэ холбооной тусхай хэрэгсэлнүүдые, жэшээлбэл, судпануд болон шахтануудай телефонуудые, селекторнэ түхеэрэлгэнүүдые олоор бүтээдэг юм.

(ТАСС).

...й Франкфурт-на-Одере округой ...аров гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта ...оной эхээр агуусхэ пролетарска ...хёолшо А. М. Горькиий амарһан ... Тэрэнэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ород маягаар баригдаһан энэ гэртэ А. М. Горькиин музей нээгдэһэн юм. Музейн шухаг зүйлнүүдтэй танилсахаяа хэдэн мянган аяншалагшад эндэ ерэдэг.

АДН—ТАСС-ай фото.

ПАТРИОДУУДАЙ ДОБТОЛГО

САН-ХОСЕ. Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национальна сүлөөрэлтын фронтын (ФНО) сэрэгшэд ниислэл хотоһоо хойгуур байдаг Канас мүрэн дээрэхи үшөө нэгэ хүүргэ тэһэлжэ, Чалатенанго департамент ба Гуасапай хадын район худар хүнтын сэрэгүүдые абаашаха ябадал бэрхэтэй болгобо.

Гондурасай хилэ шадархи Кабаньяс департаментһаа патриодуудые намнаха гэһэн Сальводорой мүрдэлгэшэдэй һэдэлгэ дахин буруу һүрөө. Танкнуудаар, авиацяар дэмжэгдэһэн дайсанай хоёр мянга гаран солдадууд энэ районһоо сухариха баатай болобо. Эндэ 250 партизан алуулаа гэжэ Сальводорой армиин сэрэгэй командованиин тарааһан үгын худал байһые «Венсеремос» гэдэг нюуса радиостанци балшыса элирүүлбэ. Үнэндөө, энэнь — мүрдэлгэшэдэй зэрлиг ябуулгануудһаа хосорһон, ямаршье зэбсэггүй таряашад байба.

АГРАРНА РЕФОРМЫЕ ХАМГААЛАН ТЭМСЭНЭ

ЛИССАБОН. Португалиин парламентын байшангай дэргэдэ таряашадай, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй ехэ жагсаал болобо. Ороной элдэб районуудһаа ашаанай машинануудаар, тракторнуудаар эндэ ерэһэн хэдэ мянган хүнүүд Португалиин хүдөө нютагуудтахи демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хамгаалхын тула үрэтэй хэмжээ абаха эрилтэ табиба. Арад зоной революционно гол туйлалтануудые, түрүүшын ээлжээндэ аграрна реформые усадхалга тохёолдуулхагүйень парламентын депутадуудые уряалаа.

КООПЕРАЦИИН АМЖАЛТАНУУД

МАПУТУ. Мапуту провинциин Намааше хотодохи кооперативуудай хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэхэ курс дүүргэгшэд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Кооперативна хүдэлөөе хүгжөөхэ гүрэнэй программын үндэһөөр иимэ курснууд бүхы орон дотор эмхидхэгдэнэ. Мүнөө иимэ һуралсалда Мозамбигай хүн зоной 14 шахуу процентнь хабаадуулагдаад байна. Гансахан Мапуту провинциин хамтын ажахынуудта 200 мянга гаран хүн оронхой.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ

ШАНГА АРСАЛДААНУУДҺАА ШАЛТАГААЛАН

РАБАТ. Араб оронуудай гүрэнэй ба правительствануудай толгойлогшонорой зүблөөнэй болзорһоо урид тараһан тухай Мароккын Фес хотодо соносхогдоо. Араб оронуудай дээдэ тушаалтадай уулзалгада хабаадагшад олон асуудалтай зүблэхэ зүйлэй нэгэл асуудалые — Израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгонуудта ходо дайрагдадаг Ливанай урда зүгтэхи байдал гансахан заседани дээрээ зүбшэн хэлсэһэн байна. Зүблөөе хүтэлбэрилһэн, Мароккын король Хасан II иигэжэ мэдүүлбэ: Ливанай арад зониие эрид шууд дэмжэхэ шиидхэбэри зүблөөндэ хабаадагшад баталан абаа. Гэхэ зуура, араб оронуудай хоорондын шэнэ зүблөө Мароккодо зарлаха гэжэ шиидхэбэ.

Королиин хэлэһэнэй ёһоор, «зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан асуудалнуудаар горитой арсалдаануудай гараһан дээрэһээ» зүблөөн тараагдаһан байна. Дээдэ тушаалтадай удаадахи уулзалгын болзор араб оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдээр тодорхойлогдохо юм ха.

ҮНДЭР НАҺАТАД ТҮБХЫН ТҮРҮҮ ХОХИДОНО

ВАШИНГТОН. США-да томёолдоһон экономическа бэрхэшээлнүүдэй хүндэ хүшэр хойшолонтууд үндэр наһатай американецуудта тудана. Рейганэй захиргаанай дотоодын программаһаа тэдэнэр хамагһаа ехээр хохидоно. Америкын ниислэлдэ болоһон пресс-конференцидэ хабаадагшад энээн тухай мэдүүлбэ.

БАНДА ҮЙ ДЭЛДЭГДЭБЭ

АНТАНАНАРИВУ. Сейшельскэ хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сейшельскэ Олтирогой Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд ороной правительствые унагааха һэдэлгэ ноябриин 26-най һуни гаргаһан ЮАР-ай хүлһэншэдэй бандые үй дэлдээ. Гадаадын зуу шахуу коммандос Маэ олтирог дээрэхи уласхоорондын аэропортдо «Свази Эйр» гэдэг Свазилендын авиакомпаниин самоледоор буулгагдаа. Сейшельскэ армиин подразделенинүүдэй, аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй эрид шанга ябуулгануудай эсэстэ хүлһэншэдэй зариман плендэ абтаһан байна. Орон дотор комендантын час соносхогдоо. Уласхоорондын аэропорт саг зуура хаагдаа.

ЕХЭ МИТИНГ БОЛОБО

ТОКИО. Сэрэгэй бэлэдхэл улам үргэдхэхэ, гэгээрэлэй хэрэгтэ зорюулагдадаг бюджетнэ һомололгонуудые хорооxo гэһэн Японой правительствын хараа бодолые буруушаагшадай ехэ митинг Токиодохи гүрэнэй университедэй оршондо болобо. Энэ митингые Японой багшанарай профсоюзууд (Никкиосо) ба студентнэрэй эмхинүүд эмхидхээ. Митингдэ хабаадагшад 60 мянга гаран хүнэй гар табилгатай бэшэг правительствада эльгээбэ.

(ТАСС).

НАЙДАБАРИ ҮЗҮҮЛЭГДЭЭ

АФИНА. Бүхэгрециин социалис хүдэлөөн гэжэ партиин хүтэлбэрилэгшэ А. Папандреугай толгойлдог Грециин правительство парламентын этигэл найдабарида хүртэбэ. Премьер-министрэй хүргэһэн правительственна программые 172 депутат һайшаажа, баруунай талын 112 түлөөлэгшэ буруушаажа дуугаа үгэһэн байна.

А. Папандреу правительствынгаа программые парламентын үзэмжэдэ табиха зуураа, НАТО-гай, «Юрэнхы дэлгүүртэй» Грециин харилсаае дахин хаража захалхаар кабинедэй бодомжолонхой байһан тухайда мэдүүлбэ. Тусхайлан хэлэбэл, урда тээхи правительствын баталһан, НАТО-гай сэрэгэй эмхидэ Грециие тэхэрюулхэ тухай хэлсээе дахин хаража үзэхэ тухай хэлэгдэнэ. Премьер-министрэй һанамжын ёһоор, тэрэ хэлсээн грек арадай аша туһада харюусахагүй, ороной аюулгүй байдал хангахагүй байна.

Шэнэ кабинет Грециин газар дээрэ байһан американ сэрэгэй баазануудые дары усадхаха хүсэлэнтэй. Правительственна программа «Юрэнхы дэлгүүртэ» оронойнгоо хабаадалга тухай асуудалаар бүгэдэ ниитын референдум үнгэргэхэ зорилго табина. Юундэб гэхэдэ, тэрээндэ хабаатай экономическа олохон асуудалнуудые орёо болгоно, шэнэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна,— гэжэ А. Папандреу мэдүүлбэ.

Балканиие ядерна зэбсэггүй нютагууд болгохо, дэлхэйн бүхы оронуудтай хаши ёһоной харилсаа хүгжөөхэ шухала гэжэ правительственна [illegible] дотор тэмдэглэгдэнэ. [illegible] байдалай һуларалта батадхаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха ябадал туйлаха хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар Греци бэлэн байна, — гэжэ А. Папандреу мэдүүлээ.

Дотоодын политикын талаар абажа хэлэбэл, хэдэ хэдэн предприятинуудые, тэрэ тоодо металлургическа ба судна бүтээдэг үйлэдбэринүүдые, финансын эмхи зургаануудые, ниитын транспорт болон бусадые гүрэнэй мэдэлдэ оруулхаар хараална.

ХЕЙГЭЙ ҺАНААШАЛГА БУРУУ ҺҮРЭБЭ

МЕХИКЭ. Мексикын президент Хосе Лопес Портильотай, гадаадын хэрэгүүдэй министр Е. Кастаньедтэй США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейгэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд үрэгүйгөөр дүүрээ.

Политическэ шэнжэлэгшэдэй сэгнэһэнэй ёһоор, Мексикын правительствада нүлөөлэн хашаха гэһэн Рейганэй захиргаанай ээлжээтэ һэдэлгэ буруу һүрэбэ. Империализмда харша, бэеэ даaһан политика баримталан бэелүүлхэеэ болихо эрилтэ Мексикын урда Вашингтон үсэд нэтэрүүгээр табина.

США-гай захиргаан юундэ дураа гутан уурланаб гэхэдэ, Мексикэ Кубатай хани ёһоной харилсаа сахидаг, Никарагуатай һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлдэг, Сальвадорой революционно эмхинүүдые олон зоной хабаададаг политическэ хүсэн гэжэ мэдэрдэг байна бшуу,— гэжэ «Диа» газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хейгэй Мексикэ ошоһон хэрэгэй буруу һүрэһые Америкын хэблэлшье мэдэрнэ. Эндэ болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ «Куба, Никарагуа болон Сальвадор тушаа Холбоото Штадууд ба Мексикэ хамтын хараа бодол тодорхойлжо огто шадаагүй» гээд «Нью-Йорк таймс» тэмдэглэнэ. «Американ-мексикан харилсаан һайн байна гэжэ гүрэнэй секретариин баталан хэлэбэшье, Түбэй Америкын байдалда хабаатай гол асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондын арсалдаанууд хэзээ хэзээнэйхиһээ орёо болонхой» гэжэ «Вашингтон пост» тэмдэглэнэ. Кубада гү, али Никарагуада эсэргүү американ зэбсэгтэ ямаршье ябуулга «тон ехэ эндүүрэл, түүхын талаар эндүүрэл болохо» гээд Мексикын президент Холбоото Штадуудта уридшалан һануулба гэжэ «Уно мас уно» газетэ бэшэнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАА

РСФСР-эй Госкомиздадай, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гэй президиумэй дамжуулгын Улаан туг Буряадай Книготоргын коллективтэ барюулагдаа. Байгша оной гурбадахи кварталай дүнгүүдээр тус коллектив эрхим амжалтануудые туйлажа, Россин Федерациин «Книготоргын» 72 коллективэй дунда түрүү һууриие эзэлжэ шадаа. Номуудые хүн зондо худалдаха хэрэгые эмхидхэжэ, хүн зонһоо хуушан номуудые худалдажа абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй, шэнэ номууд тухай хүн зондо үргэн ниитэдэ соносхожо байһанай ашаар үлгэ, даалгабаринуудаа сүм дүүргэһэн тэмдэглэгдээ.

Буряадай АССР-эй Госкомиздадай түрүүлэгшэ Н. Б. Павлов Книготоргын директор С. А. Норбоевто дамжуулгын Улаан туг барюулжа, коллективэй үндэр амжалтаарнь амаршалба. Энэ баяр ёһолдо Книготоргын бүхы магазинуудай, базын, библиоколлекторэй түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Манай корр.

Шобхо үндэр хадын дундуур харьялан урдадаг Онёо голой эрьедэ загаһа үсхэбэрилгын завод хоёр жэлэй саана байгуулагдаа һэн. Энэмнай манай республикын загаһа үсхэбэрилгын табадахи завод болоно гээшэ!

Энэ заводой хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ омолиин гурбан миллион түрьһэ никубаторта табиһан һаа, байгша ондо тэрэнээ гушан миллиондо хүргэбэ.

— Октябрь һарада никубаторта ороһон түрьһэн ерэхэ жэлэй июльдэ жараахай болохо байна. Заводой загаһа үсхэбэрилэгшэд түрьһэнэй гутахагүйн тула уһыень саг соонь һэлгэжэ, нэгэ жэгдэ температуратай байлгахын хойноһоо оролдодог, — гэжэ заводой механик Л. Н. Казанцев хөөрэнэ.

Аяр шарахан түрьһэхэнүүд шэл амһарта соогуураа өөдөө доошоо аалиханаар хөөрэнэ. Түрьһэн бүхэниие жараахай болгожо уһанда табиха гээшэ харюусалгатай ажал гэжэ ойлгохоор. Завод омолиин түрьһэнүүдые олоорнь үдэжэ, хэдэн миллион жараахайнуудые гол, горхонуудта табиха зорилго урдаа табина. Жэшээнь, ерэхэ жэлэй намар эндэ 200 миллион түрьһэн никубаторта табигдахаар хараалагдана.

Үнинэй завод жэлдээ нэгэ миллиард 200 миллион жараахай оронойнгоо гол горхондо, нуур сөөрэмүүдтэ табина.

— Манай завод жараахайнуудаа Онёо голой эхиндэ, Баруун-Хүнтэйн Сагаан нуур соо табина. Юуб гэхэдэ, бусад нуурнуудта ажамидардаг алгана, сурхай, илаагана болон бусад загаһад омолиин жараахайнуудые эдидэг. тиихэдэ дабһатай нуур сөөрэмүүд жараахайнуудай үдэхэдэ таарамжагүй, — гэжэ шухэр Казанцев хөөрэнэ.

Ойрын жэлнүүдтэ арад зоной эрилтэ хангахын, байгаалиин баялигые улам арьбадхахын түлөө оролдожо байгаа эдэнэртэ урдаа табиһан зорилго, даабаринуудаа үсэд нэтэрүүлээр бэелүүлхэ байһандань найдамаар.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жараахай үсхэбэрилхэ талаар дүршэлтэй болоһон З. Б. Динмухамедова.

Авторай фото.

ОЛЗОТОЙ БУСАБА!

Ахын районой госпромхозой ангуушад «зөөлэн алта» бэдэржэ, хада уула, хүбшэ тайгын хүр саһа махан агнуури хэжэ ябаһаар һара шахуу болобо.

Госпромхоз энэ жэлдэ хэрмэнэй долоо мянган, булганай 120, мүн бусад ангай арһа тушааха түсэбтэй юм. Дайнай, ажалай ветерануудбусадһаа түрүүлэн баян олзотой бусажа ерэбэ. Жэшээнь, Улаан Тугай орденто Р. С. Будаев хэрмэнэй 156, булганай нэгэ арһа тушааба. Тиихэдэ дайнай ветеран А. Л. Мункоев, Л. Ш. Масоев гэгшэд хэрмэнэй 85—110 арһа тушаагаад байна. Эдэнэр дахинаа хүбшэдэ гаража, агнууриина үргэлжэлүүлхэ юм.

Һүүлэй мэдээгээр район дотор хэрмэнэй хоёр мянган, булганай хэдэн арбаад, бусад ангай арһан бэлэдхэлэй пунктда абтаад байна.

В. ГАЛСАНОВ.

«Комсомольская правда» газетын хуудаһануудта энэ һарын эхээр һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд тухай фоторепортаж толилогдоһон байна юм. Тэрэндэ Ахын районой Сорогой дунда һургуулиин эдириүүлэй хэрүүлһан фото-зураг үгэнхэй. Доронь иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Москвагай олон тоото айлшадай дунда Буряадай АССР-эй Ахын районой Сорогой дунда һургуулиин үйлэдбэриин бригадын гэшүүд оролсоо». Эхэ ороноймнай гол талмай дээгүүр алхалжа ябаһан Ахын хүүд, басагадай баяртай энеэбхилэл нюдэ баясуулна. Байгша оной сентябриин 1-дэ Сорогой дунда һургуулиин районой бүхы һургуулинуудһаа түрүүлжэ малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаһан байна. Энэ үүсхэлые Орлигой дунда һургуулиин һурагшад дам-

ҺАЙН ДУРААРАА

жэл Баян гол, Монголжон гэһэн газарнуудта, Харгаан талада пионернүүд ба комсомолшууд хүдэлжэ гараа. Үүсхэл гаргаһан Сорогой һургуулиин 1000 мэшээг үндэһан набшаһа суглуулһан, долоон хоногой туршада 3000 центнер зелёнко хүрэһэн байна.

Үхибүүдэй колхоздоо һайн дурааран туһалхадань ажахын хүтэлбэрилэгшэд тэдэниие Москва ябуулаа гэжэ шиидээд, путёвкодо мүнгэ бэлдээ юм. Һурагшадай баһа ажахын түлөөлэгшэд дунда бата болон хэрэглэлнүүд харил холбоо байгуулагдаһан.

В. ГАЛСАНОВ.

УНШАГШАДТАЙ УУЛЗАЛГА

Бэлигтэ поэт, Буряадай комсомолой шангай лауреат Лопсон Табхаев, мэдээжэ уран зохёолшо Цырен Галанов, залуу прозаик, «Буряад үнэн» газетын корреспондент В. Ж. Тулаев болон тус газетын таһагай даагша Ц. С. Субанов гэгшэд һаяхана Түнхэнэй районой Саганай ажахын фермын һааншад, мал адуулагшад, тугалшад, тэжээл бүлүүлагшадтай уулзаба. Уран зохёолшод фермын коллективэй гэшүүдтэ өөрһэдынгөө шүлэгүүдые, рассказууд болон зохёолнуудай зүүдгэе уншаба, газетын таһагые даагша буряад хэлэн дээрэ гарадаг газетнуудтай хүдэлмэрин тухай хөөрэбэ. Уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрөө, олон асуудалнууд табигдаа.

Иимэ уулзалга баһал Галбайн 8 жэлэй һургуулиин һурагшад, багшанартай үнгэргэгдэһэн байна.

С. КЕЛТЕГЕЕВ.

ТҮҮХЭ ШЭНЖЭЛХЭДЭ ТУҺАТАЙ

Байгал шадар аихан сагһаа ажаһуудаг буряад ба ород яһатанай гэр тойронгоо хэрэглэдэг байһан зүйлнүүд, археологиин памятнигууд, түүхэ шэнжэлхэдэ болохо баримта боложо үгэдэг бусадшье зүйлнүүд энэ жэл олоор суглуулагдаа. Иигэжэ Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын музейн фондло нилээд нэмэлтэ оруулагдаа гээшэ.

Суглуулбари соо аяншалагша, эрдэмтэн-востоковед Г. Ц. Цыбиковэй хубиин мэдэлэй «Цесаревичэй Зүүн зүг руу аяншалга» гэһэн ном бии. XIX зуун жэлэй һүүлбагта, XX зуун жэлэй эхеэр Буряадтахи һуралсалай эмхи зургаанууд тухай, политическэ сүлэлгэдэ байһан хүнүүд тухай материалнууд, Верхнеудинск хотын зурагууд олон.

Гэхэтэй хамта революционно хүдэлөөндэ хабаадагшад тухай, декабристнуудай ажабайдалтай холбоотой экспонадууд олдоо. Жэшээлхэдэ, Буряад ороондо сүлэлгэдэ байһан Н. А. Бестужевай уралан дархалһан һандали музейн фондодо оруулагдаа. Шэмэшэгүүдэй ажабайдал шудалхада хэрэгтэй хуушанай номууд олдоо.

Хэр угһаа хойшо Байгал шадар ажаһуудаг үндэһэ яһатанай ажабайдалые гэршэлһэн түүхын материалнуудые бэлдэлгэдэ хүн зон туһалдаг юм. Саашадаашье республикын ажалшад энэ хэрэгтэмнай эдэбхитэй хабаадалсаха аабза гэжэ найданабди.

Б. БАЛДОРЖИЕВ,
музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

ХҮДӨӨГЭЙХИДЫЕ БАЯСУУЛБА

Хориин районой ажалшад Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай зүжэгүүдые хараха дуратай юм. Эдэ үдэрнүүдтэ Ч. Гуруевай «Алдуу» гэһэн зүжэг хүдөөгэйхидэй анхаралда табигдаа.

Нэн түрүүн Булам нютагай хүдөөгэй клубта зүжэгэй табигдахадань, Баруун Булагай хонишод, Буламай һү һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд булта ерэжэ хараһан байна. Хориин соёлой байшанда хүн зон олоор сугларaa. Удинск тосхондо зүжэгэй табигдахада, Баян голой, Баруун-Хасууртайн отделенинүүдэй ажалшад нэгэн дороо сугларжа, энэ зүжэгые ехэл дуратайгаар хараа.

Артистнуудай бүлэгые РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ф. Сахиров хүтэлбэрилнэ.

Ж. БАДМАЕВ.

ШЭНЭ МУЗЕЙ

Северобайкальскда БАМ-ай барилгашадай түүхын музей баяр баясхалангай оршон байдалда нээгдэбэ. Уран зурагай галерейн хажууда бодхоогдоһон музейн байшан соо хэдэн таһагуудһаа бүридэһэн экспозици эмхидхэгдээ. Хойто-Байгалай районой газар дээрэ хэгдэһэн археологическа болон геологическа хүдэлмэринүүдтэй хүн зон танилсаха байна.

Хойто-Байгалда археологическа шэнжэлгын хүдэлмэриин хэгдэжэ эхилһэн тухай һонирхолтой зүйлнүүд музейн экспонадуудай дунда бии. Мүн эндэнь эвенк арадай түрүүшын һуурин тосхонуудай районде бии болоһон тухай материалнууд, эвенкнүүдэй гэрэй хэрэгсэлнүүд олон. Түмэр замай барилга хэхэ гэһэн 1932 оной шэнжэлгын түрүүшын карта эндэ харуулагдана.

Комсомолшуудай эгээн түрүүн эндэ ерэжэ бууһанһаа эхилээд, мүнөөдэр хүрэтэр БАМ-ай Буряадай участогай түмэр замай барилгын түүхэ үргэнөөр харуулагдана. Байгалай тоннелиин, Северобайкальск хотын еэрэдүйе харуулһан панорамаар экспозици дүүрэнэ.

Бүлэг уран зураашад Буряадай нэгэдэмэл музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэ В. А. Чижовой хүтэлбэри доро музей эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Д. НИКОЛАЕВ.

ГУРБАН НААДАНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

Эрэшүүлэй дунда шатараар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой шатарай клуб соо үнгэргэгдэжэ байна. Энэ намартаа үнгэргэгдэһэн хахад финалай мүрысөөнүүдтэ онсо шалгарһан 13 хүн энээндэ хабаадана.

Гурбан наадanай һүүлээр Н. Матвеев хоёр очкотойгоор урагшаа гараба (хойшолуулагдаһан нэгэ партитай). Бүлэг шатаршад Талханов, Назимов, Ангажанов, Тоневицкий, Халудоров, Барнаков гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлнэ. Эдэнэр тус тустаа нэгэ очкотой болон хой, хоёр партияа хойшолуулanхай.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр түрүүшын һууринуудые эзэлһэн гурбан шатаршад республикын чемпионадта хабаадаха эрхэдэ хүртэхэ юм.

В. ХАХАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ургаса тухай бодомжолхо» — түрүү бэшэг. Республикын ажалай үдэр — материалнуудай суглуулбари. «Овощ һайнаар хадагалха» — А. Каширихинагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хараалһанаа бэелүүлхэ» — С. Селиврын статья. «Зургаан жэл үргэлжэлһэн арсалдаан» — Л. Цыбиковагай статья. «Мастер» — П. Скрипкинэй корреспонденци. Түрэл орон дотор.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүн зоной аша туһада» — ТАСС-ай материал. Хилын саанаһаа телетайпаар абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Үдэр үдэрэй һонин — материалнуудай суглуулбари. «Хүгжэм «аргална» — М. Канторовичай статья. Спортын һонин. Телевидениин программа. Соносхолнууд.

ТОБШОХОНООР

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортын клубай зал соо эдиршүүлэй дунда самбо барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн субботын, амаралтын үдэрнүүдтэ үдэрэй 11 часһаа эхилхэ.

△ Республикын «Спартак» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө шатараар эхилһэн наадан үргэлжэлһөөр. Шатаршад хэдэн бүлэг боложо хубаараад, Буряадай геологуудай управлениидэ, Постышевой нэрэмжэтэ пионернүүдэй ордондо, 29-дэхи һургуулида наадана. Наадан ноябриин 27-до эхилээд, декабриин 2 болотор үргэлжэлүүлэгдэхэ.

✕ Хүдөө ажахын техникумэй спортын зал соо шатараар Октябрьска районой түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Мүрысөөн үдэшын 6 часһаа эхилхэ. Мүн нарин сэмбын комбинадай Соёлой ордон соо даамаар Октябрьска районой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн мүнөөдэр үдэрэй 11 часһаа эхилхэнь. Сагаалса буудалгын тир соо мэргэн буудалгаар Октябрьска районой физкультура, спортын комитедэй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн ноябриин эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Мүрысөөн үдэшын 6 часһаа эхилнэ.

△ ВЛКСМ-эй Железнодорожно райкомой «Сагаан тэргэ» гэһэн шанда хүртэхын түлөө шатарай наадан 11-дэхи һургуулиин спортын зал соо үнгэргэгдэбэ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ноябриин 29-һөө декабриин 5 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкадаа зогсогты!» 10.05 — Концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга».— эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.45—«Үглөөнэй почто»— хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.45 — «Коммунистнууд» гэһэн циклһээ «Николай Лемаевай ажал хэрэгүүд ба оролдолго хэшээлнүүд» гэжэ телевизионно баримтата фильмын премьерэ. 15.15—М. Горький. «Достигаев и другие».— ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 17.35 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүдэй дунда олон зүйлөөр түгэсхэлэй мүрысөөн. 18.40 — Югославиин Социалис Федеративна Республикын национальна һайндэртэ — Республикын үдэртэ. Югославиин телевидениин программа. 19.20— «Ежик плюс черепаха» — мультфильм. 19.30 — 19.45— Забһарлалга. 19.45 — Уласхоорондын һонин. 20.30 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт. 21.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.00 — «Время». 22.35 — «СССР-эй арадай артистка Г. Ковалева дуулаха. 23.00 — Футболоор дэлхэйн чемпионадай шэлэн абалгын наадан. СССР-эй ба ЧССР-эй суглуулагдамал командануудай мүрысөөн Чехословакиһаа дамжуулагдаха.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Һолонго». Арадай уран лигэй телевизионно про мануудай уласхоорондын фестиваль. «Баальбегскэ тиваль» (Ливан). 15.45 — бүүдтэ зорюулагдаһан һайханай телевизионно ни фильмүүдэй прогр 16.30 — Л. Синцев на (фортепиано). 17.00 — кинофильмнүүд тухай». 17 «Дядюшкин сон» — те жэг. (2-дохи хуби). 19.45 «И это все о нем...» — визионно олон серитэй һайханай фильм (6-дахи 21.00 — «Амгалан нойрс багашуул!» «Ушко и зуб мультфильм. 21.15 — Ба тата фильмүүдэй прогр 22.00 — «Время». 22.35 «Западня» —телевизионно һайханай фильм

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Красный петух Плимутрок» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай фильм. 11.10 — Бенинэй Арадай Республикын байгуулагдаһан үдэртэ зорюулагдаһан национальна һайндэр. Бенинэй Арадай Республикын национальна ансамблиин концерт. 11.40 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.40 — «Музыканты из Махтра»—фильм-концерт. 12.50 — Шэнэ һонин. (12, 55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд» — кинопрограмма. 16.15 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». СССР-эй арадай уран зурааша Е. Белашовагай түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. 16.45 — Классическа барилдаагаар дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Софиһаа дамжуулагдаха. 17.15 — «Эжын һургуули».

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Спортын һонин». 18.05 — Шэнэ һонин. 18.15 — «Түрүү һуури эзэлжэ ябагшад» гэһэн циклһээ.

Орбита. 18.45 — НДРЙ-гэй бэеэ дааһан байдалай үдэртэ. «Аден — Йеменэй Арадай Демократическа Республикын ниислэл» — кинопрограмма.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Шиидхэбэри абтаа» (1-дэхи дамжуулга). 19.30 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

Орбита. 19.45 — Классическа барилдаагаар дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Софиһаа дамжуулагдаха. 20.15 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!» «Мангышлагай нефть» (1-дэхи дамжуулга). Казахстанай КП-гэй Мангышлагай обкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Мукашев дамжуулгада хабаадалсаха. 20.45 — «Эти чарующие звуки» — фильм-баледэй премьерэ. 22.00 — «Время». 22.35— Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Олон зүйлөөр түгэсхэлэй мүрысөөн. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Вниз по Черемошу» — телевизионно баримтата фильм. 13.10— «Авиатор» гэһэн дамжуулга. 13.45 — В. В. Маяковский. «Владимир Ильич Ленин» гэһэн поэмэ. 10-дахи класс. 14.15 — «Эрдэм наукын һонин». 15.00 — Түүхэ. 8-дахи класс. «Италидахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн». 15.30 — Б. Лавренев. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд».

Улаан-Үдэ. 16.20 — «К гоор аяншалгын альма 16.40 — Зохёохы ажал лагшадтай уулзалга РСФСР-эй арадай артист Вампилов.

Орбита. 17.45 — «З шуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 18.45 — «С сэрэгшэ» гэһэн киножур

Орбита. 19.00 — Уран ханай гимнастикаар Инте дениин кубогта хүртэхын лөө мүрысөөн ГДР-һээ жуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Со холнууд.

Орбита. 20.00 — Ула рондын һонин. 21.00 — галан нойрсогты, багашу 21.15. — «Советскэ Со алба хэнэб!». 22.00 — мя». 22.35 — «Дорогой человек» — уран һай фильм.

ВТОРНИК, 1.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Нам некогда ждать»—уран һайханай фильм. 11.20 — «Амитанай аймаг». 12.20 — Шэнэ һонин (12.25 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15— — Шэнэ һонин. 15.35 — Түрэһөөрнь 125 жэлэй ойдо. «Иван Франко» — телевизионно баримтата фильм. 16.25 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ һургадаг бэ?».

Улаан-Үдэ. 17.10 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. 18.10 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.40 — «Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Орбита. 19.10 — Лаосой национальна һайндэртэ — республикын байгуулагдаһан үдэртэ. «Лаос: поступь революции» — баримтата фильм. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45— — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Эрдэм наукын һонин. 20.30 — Г. Свиридов. В. Маяковскиин шүлэгүүдээр хоорой солистнууд болон оркестртэ зорюулагдаһан «патетическэ оратори». 21.05 — «Бага газар» — Л. И. Брежневэй номоор буулгагдаһан телевизионно олон серитэй баримтата фильм (1-дэхи фильм). 22.00 — «Время». 22.35 — «Ородой композиторнуудай романснууд». 23.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.20 — «Третьяковско галерейн 125 жэлэй ойдо». «Гүрэнэй Третьяковско галерейн залнуудаар». 23.50 —Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (М).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Шатарай һургуули. 13.30 — Физикэ. 8-дахи класс. «Байгаалиин хүсэн». 14.00 — Р. Роллан «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд». 14.40 — «Совет гүрэнэй ба эрхэнүүдэй гол үндэһэнүүд». 8-дахи класс. «СССР-эй эрхэтэдэй эрхэнүүд ба уялгануудай нэгэдэл». 15.10 — Түүхэ. 6-дахи класс. «Жанна д'Арк». 15.40 —Н. В. Гоголь. «Ревизор».

Улаан-Үдэ. 16.25 — «М дии Балтики» — бари фильм.

Орбита. 17.10 — Эдир дэ зорюулагдаһан хүгж программа. В. А. Моца зохёолнууд.

Улаан-Үдэ. 19.10 — Со холнууд. 19.20 — «Танай шэгүүдээр». 19.50 — «С сэрэгшэ» гэһэн киножу

Орбита. 20.00 — И. Сок Микитов. «Ажабайдалай ажал ябуулгын хуудаһан 21.00 — «Амгалан нойр багашуул!». 21.15 —«Хүд ажал хэрэгүүд». 22.00 — мя». 22.35 — «Дело Ар новых» — уран һай фильм.

СРЕДА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дело Артамоновых» —уран һайханай фильм. 11.35 — «Корни икрона» —телевизионно баримтата фильм. 12.25 — Шэнэ һонин. (12.30 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — «Земля Пересвета» —телевизионно баримтата фильм. 16.25—«Ород хэлэн». 16.55 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 17.35 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 18.05 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Сокол» — «Спартак» (2-дохи, 3-дахи үенүүд).

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал» мэдээсэлэй программа.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». 20.30— СССР-эй ба Афганистанай Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаан, хүршэ ёһоной харилсаан тухай договорто гар табилгын ойдо. Афган артистнуудай концерт. 21.00 — «Бага газар» (2-дохи фильм.) 22.00— «Время». 22.35 — «Ехэ симфоническа оркестрэй концерт». 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Как вы отдыхаете?» — телевизионно баримтата фильм. 13.10 — «Таанадта, түрэлхид!». 13.40 — Түүхэ. 9-дэхи класс. «Москвада болоһон декабрьска зэбсэгтэ восстани». 14.10 — А. С. Грибоедов. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд». 15.00 — «Хүнэй анатоми, физиологи ба ариг сэбэр». 8-дахи класс. «Бидэ яагаад амилдагбибди». 15.30 — «Мүнхэ дурасхаал» — дайнай жэлнүүдэй публицистикэ.

Улаан-Үдэ. 16.20 — «Волжские напевы» — филь церт. 16.55 — «Садись дом, Мишка» — уран һ най фильм. 18.15 — «О доо туһалнабди» — һура та зорюулагдаһан дам га. 18.35 — «Таанадта, торнууд болон политинф торнууд». 18.55—«Киногоо шалгын альманах».

Улаан-Үдэ. 19.45 — С холнууд.

Орбита. 20.00 — «Фр Энгельс. Ажабайдалай һанууд». 20.45 — «Ам нойрсогты, багашуул!». — П. И. Чайковский. « дүрбэн саг». 22.00 —«Вр 22.35 — «Пирогов» —ура ханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой хүүгэдэй ехэ хоорой концерт. 10.35 — «Пирогов» — уран һайханай фильм. 12.05— СССР-эй арадай артистка Г. Ковалева дуулаха. 12.25 —Шэнэ һонин (12.30 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй нютагуудаар» —кинопрограмма. 16.30 — «Шатарай һургуули». Разрядтайшуулай класс.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 17.15 —«Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Орбита. 17.50 — «Юность» гэжэ хореографическа ансамблиин концерт. 18.15 — Н. Тихонов. «Үе саг ба харгы замууд» — түрэһөөр 85 жэлэй ойдо. 18.55 — Олон миллион хүнүүдэй ленинскэ университет. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Дуун хүнтэй үлэдэг». 20.45— Үбэлэй зураглал. 20.55 —«Бага газар» (3-дахи фильм). 22,00 —«Время». 22.35 — Останкинодахи Концертнэ студида болоһон залуушуулай үдэшэ. Эдир хүбүүдые Совет Армиин албанда үдэшэлгэ. Дайнай ветерануудтай уулзалга. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Эжын һургуули». 13.30 — Физикэ. 9-дэхи класс. «Электрын талмай». 14.00 — «Партбилет тухай үгэ». 14.40 — Түүхэ. 7-дохи класс. «Кулиководо болоһон байлдаан». 15.15 —«Броненосец «Потемкин» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 16.30 —«Соло»— баримтата фильм.

Орбита. 17.00 — Нэгэдэмэл Араб эмирадууд гэжэ нэй байгуулагдаһаар 10 лэй ойдо. «Берег ар эмиратов» — телевизион риМтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.50 — холнууд. 18.00 — «Эконо эрдэм наука, ажал хэр гэһэн дамжуулга. 18.40 баша» — үхибүүдтэ зор даһан уран һайханай ф

Орбита. 20.00 — « лиие сахин хамгаалха баримтата фильмүүдэй рамма». 20.45 —«Амгалан согты, багашууһ!». 21. «М. Равелиин зохёол 22.00 — «Время». 22.35 случилось в милиции» һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.35 —«Это случилось в милиции» —уран һайханай фильм. 11.55 — «У лесного озера» — телевизионно баримтата фильм. 12.05— Дм. Шостакович. «1-дэхи квартет». 12.20 — Шэнэ һонин. (12.25 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 —«Шинии ажал — шинии амжалта» — кинопрограмма. 16.05 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 16.45 —«Одной звезды я повторяю имя» — телевизионно баримтата фильм. 17.15 — «Москва болон москвагайхид». Москвае хамгаалгын түлөө байлдаанай ветеранууд болон ажалай баатарнуудай уулзалга.

Улаан-Үдэ. 17.45 —«Байгал» —мэдээсэлэй программа. 18.15 «Саян» —хүдөөгэй ажалшадай дамжуулга. 18.35 — «Сасуутан» — киножурнал.

Орбита. 18.45 — РСФСР-эй арадай артистка Л. Гурченко дайнай үеын дуунуудые гүйсэдхэхэ. 19.20—19.35 —Забһарлалга. 19.35 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.50 — Советскэ Союзай Герой Зоя Космодемьянскаягай баатаршалгын 40 жэлэй ойдо. «Зоя» —уран һайханай фильм. 21.20 — «Время». 21.55 — Москва шадар немец-фашис сэрэгүүдые бута сохиһоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан. Концерт. Кремлиин Съезднүүдэй ордон сооһоо дамжуулга хэгдэхэ. Түгэсхэлдэнь — хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Сокол» (3-дахи үе) ба шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Алтан ба мүнгэнэй орондо» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Ород хэлэн». 13.40 — Географи. 5-дахи класс. «Хаданууд». 14.10 — «Звездочет» —телевизионно журнал. 14.55 — «Байгаали шэнжэлгэ». 2-дохи класс. «Үбэл ерээ». 15.15 — «Географи. 8-дахи класс. «Транспорт». 15.45 — «Ажалай дүршэл олгодог багшада туһаламжа». «Плати оё жо һуралга».

Улаан-Үдэ. 16.25 —«Лесные качели» —үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай фильм.

Орбита. 17.45 — Т. Хренников. Оркестртэй хамта скрипкэ дээрэ наадагдадаг концерт. 18.00 —«Арадай бэлиг». Москвада нээ уран зурагай выставкэн хай телевизионно шэнж

Улаан-Үдэ. 18.45 — дай АССР-эй Гостелера арадай инструментнүүд кестрэй концерт. 19. Мультфильмнүүд.

Орбита. 20.00 —«Ура раашад тухай хөөрө А Родченко. 20.45 — лан нойрсогты, бага 21.00 —«Мелеузовские ки» —телевизионно ба та фильм. 21.20 — «В 21.55 — Уласхоорондын курсын лауреат Г. Сок концерт. 22.40 — «Ки аяншалагшадай клуб». Хоккейгээр СССР-эй нат. «Ижсталь» — «С (2-дохи, 3 дахи үенүүд)

СУББОТО, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «АБВГД ейка»... 10.40 — «Таанадта, түрэлхид!». 10.50 — «Һайн эд бараа ехээр гаргаха». 11.20 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. Финлянди. 11.40 — «Баатаршалга». Москва шадар немец-фашис булимтарагшадые һамна бута сохилгын 40 жэлэй ойдо. 12.10 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дуунуудай темээр зохёогдоһон фантази.

Улаан-Үдэ. 12.20 — Москва шадар немец-фашис булимтарагшадые бута сохиһоор 40 жэлэй ойдо. «Тэрэ үеын хүнтэй хөөрэлдөөн». 12.45 —Шэнэ һонин (буряадаар). 12.55— «Гүрэнэй Воронежско ород арадай хоор — манай айлшан». 13.35 —«Почему плакал Маша-олимпиец» — баримтата фильм.

Орбита. 14.05 —«Спортлотогой» 49-дэхи тираж. 14.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн» 15.15 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Л. Тимофеева наадаха. 15.50 —«Огонь в глубине дерева» — телевизионно уран һайханай фильм. 16.20 — «Илагшад». Фронтовой ханинарай клуб. Москвае аршалан хамгаалхын түлөө байлдаанда хабаадагшадай уулзалга. 17.50 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 18.20 —«Танай бэшэгүүдээр». Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудта, Москва шадар болоһон байлдаанда хабаадагшадта зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 19.05— 19.20 — Забһарлалга. «9-дэхи студи». Полит шэнжэлэгшэ В. С. Зор тэлхэ. 20.20 —Москва болоһон байлдаанай гэй ойдо. «В трудный уран һайханай фильм. «Время». 22.35 —«Арада га дуунууд». 23.35 — гээр СССР-эй чемпион намо» (М) — ЦСКА 3-дахи үенүүд). 00.15 — һонин.

Редактор Р. Б. ГАРМА

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35. редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат, —2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01864. Заказ № 274. Индекс